

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Günün görevi:
Kıran kırana demokrasi savaşı!
Yıl:11, Sayı:263, 23 Temmuz 1984

Türkiye'de siyasal yaşam yine curcunalaştı

Buhar kazanında delik büyüyor

Türkiye'de siyasal yaşam yine curcunalaştı. Burjuvazi bir süre önce kendi kendine "ağırbaşlı olma", "yapıcı davranma" öğütleri vermiş ve bu öğütleri tutmaya çalışmıştı. Ancak işler bir kez daha çığırından çıktı. Her çığırından çıkış, siyasal ortamı bir öncekinden daha derin sarsıyor.

Darbe sonrası dönemin "en saygıdeğer"(!) siyaset adamı olarak öne sürülen Ulusu bugüne dek birçok ağız dalaşının dışında kalmıştı. Bir keresinde Sunalp'le bir tartışması olmuştu. Bu da hem pek önemli değildi, hem de daha çok Sunalp tarafından yürütüldüğü için Ulusu'nun kendisini pek fazla ortalığa çıkarmamıştı. Ama şimdi, bir Ulusu-Özal çatışmasıdır sardı ortalığı. Hem de ne düzeyde?

Ulusu, "Turgut'un hatırı için zam yaptık" diyor. Özal, "ben yapın demedim ki" diye cevap veriyor, ayrıca yeterince zam yapmamış olmalarından yakınıyor. 200 milyar liranın kayıtsız basıldığı ileri sürülüyor. Biri elimde belge var derken, öteki olamaz diyor. Belge var diyen, yani Özal belgeyi açıklamayıp, konuyu kapatalım diyor.

Bu tartışma bu düzeyde sürüp giderken, bir başkası patlak verdi. Bu kez ortalığı Kafaoğlu-Pakdemirli tartışması sardı. Konu Kafaoğlu'nun amcaoğlunu kayırıcı para transferleri yapıp yapmadığıydı. Tartışma Anayasayı da kapsayan geniş boyutlara vardı. Anayasa'ya göre Kafaoğlu yargılanamaz-yargılanabilir diyenler hemen iki taraf oluşturdular. Kafaoğlu suçlamadan çok alındı, dava açacağını söyledi. Ama ardından amcaoğlunun rüşvet yemiş olabileceğini söyledi, bugünlerde "kerata" çok para harcıyor dedi. Derken, bir "tanık" çıkıp, o zaman ne olmuşsa bundan Pakdemirli'nin de haberi olduğunu belirtti. Bu tartışma da böyle bir düzeyde sürüp gidiyor ve çeşitli inşaat holdingleri arasındaki çelişkileri içeriyor.

Bu arada milletvekili maaşları sessiz sedasız, ayda 280 bine çıkartıldı. Mecliste bir milletvekili bir bakana saldırdı ve kavga çıktı. Ayrıca ANAP'ın bir toplantısında ANAP'lılarla gazeteciler arasında "küçük" olaylar oldu.

Mecliste "en sert" ilişkiler iktidar partisi ile muhalefet partileri arasında değil. Asıl "heyecanlı" kapışmalar ANAP'lıların kendi aralarında yürüyor. ANAP'ın içi fokur fokur kaynıyor. Dört eğilimi temsil ettiği söylenen ANAP'ta, iki eğilim MHP ve MSP arasındaki kavga artık ayyuka çıktı. MSP'liler, taktik diye bile olsa, biz ANAP'lıyız falan diyorlar. MHP'lilerde ise açıktan ANAP MHP'lidir havası var.

Öteki partilerde de fraksiyonlar ve bunların aralarında kapışma var ama bu ANAP içindeki kavgayla karşılaştırılamaz bir düzeydedir. Zaten ANAP'ta partiler kapışıyor, ötekilerinde ise fraksiyonlar. Bu açıdan da iki durum oldukça farklı.

Son zamanların en önemli bir siyasal olayı da SODEP Kongresi oldu. Kongre'de sol yumruğunu kaldırarak konuşanlar, işçi hakları savunucusu kesilenler vb. "sol" görüntüler yansıdı. Dört farklı kulisten saptanan adların bir karmaşası yönetime seçildi.

Özal, eski siyasilerin SODEP'te toplandığını söyleyerek SODEP'i cumhuriyet savcılığına ihbar ederken, SODEP Kongresi, "bunalımlar normal olmayan yönetimleri değil, erken seçimi getirmelidir" dedi. Bununla birlikte "hükümet sorunu" daha da yaygın tartışılmaya başlandı. SODEP erken seçim derken, öte yandan eylül ayında hükümette değişiklikler olacağı duyuruldu.

Bir süredir tartışılmakta olan SODEP-HP birleşmesi, SODEP Kongresi'yle birlikte pratik düzeyde gündeme geldi. İki parti arasında görüşmeler oldu. Birleşmeden yana tutumlar açıklandı. Bununla bağlı olarak Anayasa'nın 84. maddesi geniş olarak tartışılıyor. Özal, birleşme olursa HP'nin aldığı 140 milyonluk yardımın kesileceğini, birleşme değil iltihak olabileceğini vb. söyleyerek birleşmeyi istemez bir havada göründü. HP içinde de birleşmeye karşı olanların varlığından söz edildi.

Bu arada HP'den Gürkan Ecevit'le görüştü. Demokratik Sol Parti ise alelacele harekete geçti. 18.000 kişiye partiyi "tabandan kurmaları" için "çağrı" adlı bir broşür postalandı. Partinin yakında kurulacağı söyleniyor.

"Sol"da SODEP-HP birleşmesi pratik olarak gündeme gelince, hemen sağda birleşme de ortalığa çıktı. ANAP'ın MDP'yi yutması, MDP ile DYP'nin birleşmesi vb. çeşitli olasılıklar tartışılıyor. Gerçekte şimdi ANAP'a alternatif olarak öne sürülebilecek, SODEP'ten daha sağ, DYP'den daha büyük bir parti oluşturmak bir "gereksinim" oldu. "Sağda birleşme" çabaları asıl bunu karşılamaya yöneliktir.

ANAP'ın siyasetinin, yaptıklarının halk arasında büyük kızgınlık yaratmış olduğu bir sırada, ANAP giderse yerine gelebilecek tek parti adayı olarak SODEP beliriyor. Sorun SODEP'-DEP'in kendisi değil, "sol" görünümlü bir partinin "tek alternatif" olarak belirmesidir. Üstelik birleşme girişimleriyle bu daha da öne çıkıyor. Korku, toplumdaki havanın, SODEP'in, HP'nin vb. isteklerinin de tersine, nesnel olarak, çok daha sola, "sol"a değil gerçek sola kaymasıdır. Bunun için "sağda birleşme" girişimleriyle, sağda ANAP'ın dışında bir odak oluşturmaya çalışıyorlar.

Ancak öyle görünüyor ki bu girişimi acele gerçekleştirseler bile, yine de epey geç kalmış durumdadırlar. Hatta HP ile birleşmiş, muazzam "güçlenmiş" bir SODEP bile, bugünkü sola kayışı etkin olarak durdurabilecek bir tampon olabilir mi? Herhalde olamayacağı kanısı, yeni partinin kuruluşunu hızlandıran etkenler arasındadır.

Teoman Erel bir yazısında şöyle demiş:

> "Bu kadar basıncın oluştuğu kapalı bir tencerede, iğneucu kadar delik açılsa, oradan çıkan buharın şiddeti öylesine fazla olur ki, ne hızla yarığa dönüşen deliği kapatabilirsiniz, ne de oradan fışkıracak kuvvetli özlemin önünde durabilirsiniz.
> "Bize, bu delik açıldı ve genişlemeye başladı gibi geliyor." (*Milliyet*, 12.7.1984)

Erel bu sözlerle sağı ve özellikle de Özal'ı uyarıyor. SODEP-HP birleşmesine vb. ayakbağı olmayın, bu hepimizin zararınadır demek istiyor. Ama bunu derken kendi çizdiği manzara, SODEP-HP birleşmesi vb. tamponların da ne denli yetersiz kalacağının güzel bir itirafı oluyor. Gerçekten de öyledir.

Cemile Çakmak

Türk-İş yönetimi ücretlilerin durumunu "tehlike" olarak görüyor

Sendikal savaşım öyle bir patlak verecek ki

IMF yetkilileri bir süredir Türkiye'nin durumu konusunda çok ciddi endişelere kapıldılar. İkide bir Türkiye'ye gelip gidiyorlar. Endişeleri gerçekleşmesin diye genel olarak endişeli konuşmayıp, herşey çok iyi çok güzel havası vermeye çalışıyorlar. Ama arada bir endişeleri ağızlarından kaçıyor, şu şöyle olmalıdır diye vaazlar veriyorlar.

Türkiye ekonomisi öyle bir durumda ki, IMF yetkililerinin "övücü" sözlerini burjuva basını fazlaca öne çıkarmaya utanıyor. İşlerin "yolunda" gitmediği bu denli açıkken, "iyi gidiyor" demenin iyi etki yapmayabileceğini düşünüyorlar. Öte yandan bu hava nedeniyle, IMF yetkilileri vaaz verdiler mi Türkiye yetkilileri "çok sert" tepki göstermek zorunda kalıyorlar. İşler bu denli karışıkken bir de IMF yetkililerinin karışmacı vaazları "yanıtsız" kalırsa, sorunların daha da büyüyeceği düşüncesiyle IMF'ye feci "bağımsızlıkçı" bir havada kafa tutar görünüyorlar: "IMF bize karışamaz". "IMF mutfağımıza, banyomuza girdi."

Geçenlerde IMF yetkilisi, "ücret artışları yavaşlatılmalıdır, işçi zamları düşük olmalıdır" dedi. Buna karşı Şide bile "çok ağır"(!) yanıt verdi. Yanıtı çok ilginçti.

> "Reel değerleri %50 düşmüş bulunan ücretlileri (işçi-memur-emekli) daha da fakirleştirilmesine adalet duygusuna sahip olan hiçbir vicdan razı olamaz. Böyle bir teklifi ve düşünceyi asla kabul edemez."

Bu sözleri okuyup tam Şide'nin ne denli vicdanlı olduğunu düşünürken, sözlerin devamı soruna açıklık getiriyor.

> "Türk-İş olarak bir tehlikeye bu sebeple işaret etmek istiyoruz: Ücretliler (...) aldıkları ile geçinemez olmuşlardır. Geçim sıkıntıları had safhadadır. ... IMF Başkanı sıkıntıyı arttıracak, terbiyeyi bozacak saçma laflardan vazgeçsin." (*Tercüman*, 8.7.1984)

Şide'nin IMF Başkanına böyle "sert" yanıt vermesinin hiç de vicdandan kaynaklanmadığı çok iyi açığa çıkıyor. Ücretlilerin geçim sıkıntısı Şide için bir "tehlike"dir. Patlama tehlikesidir. IMF Başkanı'nın düşüncesizce ettiği sözler bu "tehlike"yi daha da körüklediği için Şide kızmış. Nitekim, ücretlerin düşürülmesine değil "saçma *laflara*", yani düşürülmesinin söylenmesine köpürüyor.

Ancak böyle şeyler söylenmese de durum değişmez. Ücretliler artık fiziksel olarak zorunlu beslenme sınırının da altında bir "yaşam"(?) sürdürüyorlar. Kızmaları, patlamaları için, artık örneğin IMF Başkanı'nın böyle sözlerine pek bir "gerek" kalmıyor!

Sendikal alanda korkunç bir basınç birikti. Bunun boşalmasını durdurmak pek olanaklı değil ama burjuvazi yavaş boşalsın diye çeşitli önlemler alıyor.

Bu önlemlerin bir parçası, Türk-İş yönetiminin "Başbakanla zirveler" yaparak işçi haklarını "savunması"dır. 17 Temmuz'daki zirvede Türk-İş, iş yasalarında değişmeler, yetki, kıdem tazminatı vb. konularda bazı "haklar" isteyecekmiş. Türk-İş yönetimi bir yandan "hak" savaşı veriyor görünerek avutma siyaseti izliyor, öte yandan da "hak" diye birşeyler koparmak zorundadır. Yoksa çok açık düşer. Bunun pazarlığını da yürütüyor.

Yine aynı önlemlerin bir başka parçası da sendikal alanda bölücü çabaların yoğunlaşmasıdır. Türk-İş, "hak" diye burjuvaziye zararsız boyutlarda birşeyler koparsa da, bu, basıncı yavaş boşaltmaya yeterli olmayacaktır. Bu nedenle, Türk-İş'in "yetersiz" olduğu görüşü temelinde, yeni konfederasyon girişimleri türedi. Karanlık siyasal planların da parçası olan bu girişimlerle bağlı olarak garip sendikacılar ortalıkta dolaşıyorlar.

İşçilerin Türk-İş'te birleşmesi, Türk-İş'in işçiden yana bir işleyişe, yönetime kavuşması ve işçi haklarının her bir milimetresi için savaşımı yükseltmek gerekmektedir.

S. Günbudak

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Beşinci yıl

Yoldaşlar,
Beşinci Yıl başlığı size garip gelebilir. Ama gerek benim için, gerek başkaları için Haziran 1979 yeniden doğuş tarihidir, Leninizmin nitel sıçrama tarihidir. Bu tarihten önce de *İşçinin Sesi* vardı, ama harekete damgasını vurmamıştı, vurabilecek konumda da değildi. *İşçinin Sesi*'nin savaşım bayrağını hangi zor koşullar içinde açtığını belirtmek için bu tarihlerde *İşçinin Sesi*'ni elde etmenin bile ne kadar güç olduğunu, anlatacağım anı gösterecektir.

Menşevizmin etkisi altındaki genç, deneyimsiz kadro, sadece "partiye saygı" sloganı ile çalışıyordu. Bu bakımdan parti yönetiminin her söylediğini özveriyle yerine getiriyorlardı. Parti ve ideoloji onlar için o kadar ulaşılamaz şeylerdi ki, kendilerine verilen bir görev, kendilerini yüceltebilirdi. Bilimsel ideolojimiz ve onun üzerinde temellenmesi gereken inancımız ve partiye bağlılığımız yerine, bilinmeyen karşısında ilkel insanın tapınması gibi sanki bir tür dinsel inanış ve saygı geçmişti. *İşçinin Sesi* olayı patlak verdiğinde, tepenin ve tabanın bu konumu *İşçinin Sesi*'ne karşı kullanıldı. *İşçinin Sesi*'nin ideolojik görüşleri, düşünceleri, savları hiçbir biçimde ciddi tartışma konusu yapılmaksızın, her tarafta amansız bir sansür ve takip kol gezdi. *İşçinin Sesi* gazetesi ve yayınları tabandan ve hatta kadroların önemli bir bölümünden bile saklandı.

Ben de *İşçinin Sesi*'nin "başkaldırdığını" menşeviklerin dedikodularından duymuştum. Bu savaşımın, kanayan yaralarımıza bir merhem olabileceğini ilk kez, sezgisel olarak hissettim. Fakat yayın nasıl elime geçecekti, ilişkiyi nasıl kuracaktım? Menşevikler *İşçinin Sesi*'nden küçümseyerek söz ediyorlardı. Onlardan yardım isteyemezdim. Menşevikler, legal saltanat sarhoşluğuna kapılmışlar, başka birşeye ilgi duymaz olmuşlardı. Bu başıbozukluğun sona ermesinin işareti doğmuştu. Kaldığım şehirde yayın elde edemedim. Hemen ilişkimin daha çok olduğu bir başka şehre gittim. Orada da aynı sarhoşluk ve ilgisizlik vardı. Herkesin ağzını aradım. *İşçinin Sesi* hakkında ne bildiklerini sordum. Bana şüpheyle bakarak olumsuz cevaplar verdiler. *İşçinin Sesi*'nin önünün burada da tıkanmaya çalışıldığını anladım. Umutsuzluğa kapıldım. Gazetenin adresini dahi alamamıştım.

Akşam bir arkadaşın evinde misafir oldum. O da olumsuz tavrını gösterdi, ama kendilerine yayın geldiğini, yırtıp atıldığını söyleyerek eliyle gazeteye sarılmış bir paketi işaret etti. "Bir kısmı da orada" dedi. Benim ısrarımla paketi açtı. Pakette sadece İngilizce yayınlar vardı. *Turkey Today*, vb. Türkçe yayınlar yok olmuştu. Benim suskun duruşuma bir anlam veremiyor gibi, *İşçinin Sesi* hakkındaki "endişelerini" belirtti. Benim amacım o yayınlar içinden gazetenin adresini bulmaktı. Ama nasıl alacaktım. Yattıktan bir saat sonra yataktan kalkıp, el yordamıyla paketi aldım. Dışarı çıktım, tuvalete girdim. Işığı yaktım. Paketi açtım. *Turkey Today*'in 2. sayfasında bir adres gözüme ilişti. Orayı yırttım. Paketi kapadım. Sessizce yerine koydum ve tekrar yattım. Ertesi sabah şehri terkettim. İlk işim adrese bir mektup göndererek yayın istemek oldu. Artık yayın gelmeye başlamış, ilişki kurulmuştu.

İşte yoldaşlar, savaşımımız böyle zorluklar içinde doğdu ve menşevikler önümüzdeki ilk engel oldu. Bunu unutmuyoruz. Menşeviklerin bu davranışları herkese teşhir edilmelidir.

Yoldaşlar, mektubumda, bence pek açık olmayan iki sorundan söz etmek istiyorum.

Bunlardan birincisi SODEP konusu. Yürükoğlu yoldaşın "SODEP Demokrat Değildir, SODEP'e Oy Ver" başlıklı yazısında bence açık olmayan bir nokta var: SODEP'in alacağı fazla sayıda oyla, faşizmin çözülmesi arasında nasıl bir ilişki kurulabilir? Yani faşizmin çözülmesi toplumun genel değişmesi süreciyle ilgili değil midir? Seçim platformunu kullanmak seçime katılan partilerin biriyle ilgilenmek demek midir? Seçimden yararlanarak partileri teşhir etmek de platformu kullanmak değil midir?

İkincisi ise, *İşçinin Sesi*'nde Türkiye basını eleştirilirken hep, *Milliyet*, *Tercüman*, *Hürriyet*'ten alıntılar yapılarak, yazarları eleştiriliyor. *Cumhuriyet* gazetesi yazarları eleştirilmiyor. Bu bir rastlantı mıdır? Türkiye'deki demokrat kesimin *Cumhuriyet*'e dört elle sarıldığı ve O'ndan başka izlenecek bir basın olmadığını savunduğu unutulmamalıdır.

Yoldaşça selamlar,
Çetin Sever, Marmara

İşçinin Sesi'nin notu

Değerli yoldaş,
"Faşizmin çözülmesi toplumun genel değişme süreci ile" elbette ki bağlıdır. Ama zaten "SODEP'in alacağı oyla, faşizmin çözülüşü arasında bir ilişki" de bu açıdan vardır.

Eğer örneğin SODEP yeterli oy alırsa, hükümet değişebilir ve erken bir seçim gündeme gelebilirdi. Bir siyasal kriz patlak verebilirdi. Böyle bir durumda, SODEP halkın rejime, düzene karşı duyduğu hoşnutsuzluğunun ve giderek artan başkaldırısının başını çekemediği gibi, önüne de geçemezdi. Nitekim SODEP'in aldığı oylar bu kadar olmasa da bu yönde etki yaptı.

Öte yandan, "seçim platformunu partileri teşhir platformu" olarak kullanmanın önemine dikkatleri çektik. Halkı yalnızca SODEP'e oy vermeye çağırmanın ve işi orada kesmenin, komünistler için affedilmez bir ihanet olduğunu vurguladık. SODEP gerçekten demokratik, gerçekten anti-faşist, gerçekten anti-emperyalist, gerçekten barıştan yana bir parti değildir, bir burjuva liberal partidir, dedik. SODEP'in seçimlerde alacağı oyların, SODEP'in kendi öznel istemlerinin dışında bir etki yapabileceğini öngördük. Bu nedenle de, SODEP'e uzatılan ip, yağlı ip hizmetini görmelidir, dedik.

İkinci konuya gelince. Bize öyle geliyor ki, *Cumhuriyet* gazetesi konusundaki gözlemin doğru değil. Belki *Cumhuriyet*'in adı az geçiyor ama görüşleri yanıtsız kalmıyor. *Cumhuriyet*'in görüşleriyle örneğin, bir *Milliyet*'in görüşleri arasında pek bir fark yoktur. *Cumhuriyet*'in adının geçmemesi ise, bu gazetenin elimize düzensiz ya da geç geçmesi, ya da her nedense hiç geçmemesi yüzündendir.

İşçinin Sesi

Mannheim'da tutuklananlar serbest bırakıldı

Değerli yoldaşlar,
Bütün yoldaşlar serbest bırakıldı.

13-14 Nisan günü Mannheim'da derneğimize yapılan saldırı ve dört yoldaşımızın değişik yerlerinden silah ile yaralanması olayı gerek basında, gerekse demokratik örgütlerin dayanışması düzeyinde kınanmış, polisin tutumu eleştirilmiştir. Bu nedenle, ben, olayların bu bölümü üzerinde durmayacağım. Benim asıl anlatacaklarım, olayların sonraki gelişimi.

Olayın olduğu gün kimlikleri alınan yoldaşlar, hastanede iki gün süreyle silahlı polislerin nezareti altında kalmışlar ve haklarında tutuklama kararı çıkartılmıştı. Yükselen protesto eylemleri karşısında polis, olayı örtbas edemeyeceğini görmüş, tutuklama kararı kaldırılmış ve yoldaşlara kimlikleri iade edilmişti.

Oysa, bundan sonra 15-20 gün süreyle dışarıda serbestçe dolaşan yoldaşlarımız için "yabancı oldukları için yurt dışına çıkabilir" gibi bir gerekçeyle tekrardan tutuklama kararı çıkarıldı. 10 Mayıs günü Turgay Kesici yaralı olduğu halde hastaneden, Sinan Çiçek evinden alınarak cezaevine götürüldüler. Aynı gün, Bülent Öztoplu'yu aramak için dernek başkanının evine polis baskın yaptı. Yine aynı gün, evinde bulunmayan Kenan Bekar, tutuklanma kararını yoldaşlardan telefonla öğrendikten sonra, hemen avukatı ve yoldaşlarla birlikte görüş birliğine varıp teslim olmayı kararlaştırdı. 11 Mayıs günü, kalabalık bir topluluk, savcılığın önünde protesto gösterisi yaparken ve "Alman ve yabancı işçiler kardeştir", "Yaşasın uluslararası dayanışma" belgileri atarken, aranan iki yoldaş avukatlarıyla birlikte savcılığa teslim oldular. Bu yoldaşlardan biri Mannheim, diğeri ise Heidelberg cezaevine götürüldü.

Yoldaşlarımız her iki cezaevinde de boş durmadılar. Orada bulunan tutuklularla ve özellikle de Türkiyeli tutuklularla dostça ilişkiler kurdular. Onlara *İşçinin Sesi* yayınlarını ilettiler. Bu ilişkiler sonucu önemli kazanımlar elde edildi.

Cezaevleri, işkenceler sınıf savaşını durduramaz. Gelecek güzel günler için hep ileri!

İnanç Güven, Mannheim

Galler'deki bir madenci köyünü ziyaret ettik

İngiltere'de 19. haftasını dolduran madenciler grevi başarıyla sürüyor.

Londra İşçi Birliği'yle birlikte grevdeki işçilere yemek dağıtımı yaptık. 500 kişilik kebap malzemesi hazırlayıp, Galler'deki bir maden köyünü ziyaret ettik. Tümüyle madencilerin arkasında duran köy halkının misavirperverliğine hayran kaldık.

Bizi önce Madenciler Sendikası'nın grevcilere yemek dağıtımı sağlamak üzere kurduğu yiyecek dağıtım merkezine götürdüler. Orada işçi ailelerine yiyeceklerin nasıl dağıtıldığını anlattılar. Daha sonra köyün kömür ocağını ziyaret ettik. İşçilerin tümü grevdeydi. Makinalar durmuştu. Ocak terkedilmişti. Kullanılan makinaların eskiliği bu ocağa uzun süre yatırım yapılmadığını gösteriyordu. Bize ocağı gezdirmek üzere birkaç kişi bırakmışlardı.

Asansörle yerin 300 metre dibindeki ocağa inerken, görevli 1967'de bir günde 58 kişinin iş kazasında öldüğünü, kendisinin ise şans eseri kurtulduğunu anlattı.

Daha sonra zengin kömür yataklarıyla tanınan vadiyi gezdirdiler. Buralarda madencilik babadan oğula geçen bir meslek olmuş. Her aileden en az bir iki kişi ocaklarda can vermiş. Birbirlerine bir ailenin fertleri kadar sıcak bağlarla bağlı işçiler bölgelerine işçilik gelenekleri ve hatıralarıyla bağlanmış. Ocakların kapatılması ve işsizliğe karşı savaşırken, oralarda yarattıkları kültürü korumak için de savaşıyorlar. Kendi ellerimizle yarattığımız bu güzelliklerin ayaklar altına alınmasına izin vermeyeceğiz diyorlar.

Akşam olurken bize ayırdıkları bir otelin bahçesinde 300'e yakın işçi ailesine kebap dağıttık. 19 haftadır grevde olan aileler günde 1 öğün yemek yemeğe başlamışlar. Biraz uzun sürecek, ama sonunda mutlaka kazanacağız, diyorlar.

Yola çıkmadan önce bizi, hemen hemen 60 kişinin toplandığı otelin salonuna aldılar. Marşlarımızı ve halk türkülerimizi söyledik. Onlar da hep birlikte kendi dillerinde folk türküleri söylediler.

Ayrılırken kucaklaştık. Her birimizi teker teker öptüler. 18 Ağustos'ta vadide yapacakları büyük yürüyüşe çağırdılar.

Şimdi 18 Ağustos'ta madencilerle omuz omuza yürümek için hazırlanıyoruz.

S. Can, Londra

Öneriler

Birkaç günden buyana elimdeki değişik örgütlere ait eski yayınları (1970'ten beri) inceliyorum. Kim zamanında ne demiş? Bu gibi yayınları okumak bugünü anlamak için yardımcı oluyor.

Bu arada *İşçinin Sesi* ciltlerini de tekrar inceledim. Gerçi henüz bitirmedim ama şimdiden, gerekli gördüğüm bazı öneriler yapmak istiyorum.

a. Haziran 1979'tan bugüne kadar çıkan tüm Eşgüdüm Komitesi ve Üst büro bildirilerinin bir kitapçık halinde basılması.

b. Yürükoğlu yoldaşın mümkünse, gazetede çıkan ve özellikle TKP'deki kavga ile ilgili yazılarının (Çek-al hariç olabilir) yine bir kitap şeklinde çıkması.

Böylece 5 yıldan beri Türkiye'ye ilişkin saptamalarımızın bir tek kitapta bulunması, görüş ve tesbitlerimizin doğruluğunu devrimci kesime ulaştırmakta yarar sağlar. Öte yandan, Yürükoğlu yoldaşın yazı ve konuşmalarının tek kitapta toplanması, TKP içindeki kavgayı ve izlediği yolu henüz değişik nedenlerle bilmeyen insanlara, partililere ulaştırmayı kolaylaştırır. Aslında, mümkün olsa, TKP'deki kavgayı *Atılım* ve *İşçinin Sesi*'nde çıkan belli başlı yazıların karşılaştırmasını yapan bir kitap halinde basmak çok daha ilgi çekici ve öğretici olurdu.

Eğer Türkiye'de oportünizmin her biçimine karşı savaşmak gibi bir tarihsel görev *İşçinin Sesi*'ne düşüyorsa, sanıyorum ki, bu konuda geçmişi, olup bitenleri de iyi deşmek gerekiyor. Geçmişi irdelemek, deşmek, suçluları çıkarmak, devrimci harekete büyük ölçüde yardımcı olacaktır. Eğer böyle bir çalışma yapmak isterseniz, ben, bendeki tüm eski yayınları size gönderebilirim.

Z.B., Münih

El pueblo armado jama sera aplastado!
Silahlı halk asla yenilmez!

Nikaragua devrimi beş yaşında

Nikaragua devriminin başarılarının kalıcılaşması, zayıf halkalardaki kopmalara daha da ivme kazandıracaktır.

Nikaragua devrimi 5 yaşında! Uzun ve büyük özveriyle sürdürülen devrimci savaşım, Sandinistlerin öncülüğünde 19 Temmuz 1979 tarihinde başarıya ulaştı. Nikaragua devrimi, yalnızca Orta Amerika'da değil dünyanın çeşitli yörelerinde devrimci savaşımı güçlendirici, reformist düşleri yıkıcı bir etki yarattı.

Devrim sonrası Nikaragua'da bütün halk, ülkenin yeniden inşası için, okuma-yazma, sağlık seferberliği, devrimin kazanımlarının korunması ve geliştirilmesi, karşı-devrimci *contra*'larla başa çıkılması için canla başla işe koyuldu. Ekonomik ambargoya, dört bir yandan yapılan siyasal, askeri, diplomatik saldırılara karşı canını dişine takarak direndi.

Yığın örgütleri halkın örgütlenme düzeyini yükseltirken, oluşturulan halk milisi tüm halkın silahlandırılması ve devrimi savunmak için yetiştirilmesi görevinin, yeni bir devlet oluşturulmasının önemli ögeleri oldu.

1981 yılında uygulamaya konulan Toprak Reformu Yasası ile birlikte, sahiplerince terkedilen ya da işletilmeyen, 350 hektardan büyük topraklar kamulaştırılmaya başlandı. Kamulaştırılan toprakların yoksul halka, tarım işçilerine dağıtılmasıyla onbinlerce aile eskiden özel ellerde yoğunlaşmış olan toprakları *toplu olarak* işlemeye başladılar.

Halka dağıtılan toprakların çoğu üzerinde, devlet ya da kooperatif mülkiyeti biçiminde toplumsal mülkiyet getirildi. Devrimden bu yana kurulan 650'yi aşkın kooperatif 1200'ü aşkın devlet çiftliğiyle birlikte, tarımsal üretimin odağı haline gelmeye başladı. Bugün ülkenin tarıma elverişli topraklarının ancak sekizde biri ekilebilmektedir. Yine de yalnızca kooperatiflerin ürünleri, tüm tarımsal üretimin yüzde otuzunu sağlayacak düzeye ulaştı.

Tarımda devlet ve kooperatif mülkiyetin ekonomiye getirdiği canlılık, kır yoksullarının, tarım işçilerinin büyük bir şevkle üretime katılmaları, bugün Nikaragua'yı örneğin pirinç açısından kendine yeterli kıldı. Pamuk, şeker, et ve süt üretiminde önümüzdeki yıllar için büyük atılım yapılması beklenirken, devlet mısır üretimine de büyük önem veriyor.

Contra'lar Nikaragua devriminin kararlı savunması karşısında, ABD'nin Orta Amerika'da geçici gerilemesinin ve bir süre için diplomatik saldırıyı yoğunlaştırma yoluna sapmasının da etkisiyle, artık eskisi kadar etkin değiller. Ancak bu, karşı-devrimci saldırıların sona erdiği anlamına gelmiyor. Tam tersine, ekonominin hâlâ yüzde 60'a varan ölçüde özel ellerde olması, kapitalistlerin varlığı, karşı-devrime sürekli taze kan taşıyan damarları oluşturuyor. Özellikle ülkenin kuzey bölgelerinde, Honduras sınırı yakınlarında kapitalist tarımcılar *contra*'lara yardım veriyor, destek oluyorlar. Toprak reformunun başarılar kazanması, kooperatiflerin aynı zamanda tüm halkın silahlanmasında, eğitim ve sağlık koşullarının iyileştirilmesinde önemli rol oynaması burjuvalara kâbus gördürüyor.

Tarım ve endüstri kapitalistleri ile devlet ve kooperatif mülkiyeti altında gelişip serpilmekte olan sektörlerin emekçileri, işçileri arasındaki sınıf kavgası giderek derinleşiyor. Bu kavga, ekonomik platformdan hızla siyasal, hatta askeri platforma sıçrıyor. Devrim yönetimi, bir yandan halk milislerini sınır bölgelerine yerleştirerek devlet çiftlikleri ile kooperatifleri *contra* saldırılarına karşı askeri güvence altına almaya çalışırken, diğer yandan da tekeldışı kapitalist kesimleri tarafsızlaştırmak, onların devrime karşı direnişlerini en az düzeyde tutmak çabası içinde.

Sandinistler 4 Kasım 1984'de seçime gitmeyi kararlaştırdılar. Seçmen yaşı 16'ya indirildi. Burjuvazi siyasal bölünmüşlüğünü henüz sürdürürken, Sandinistlerin de kendi başkan adaylarını ilan etmesi bekleniyor.

Nikaragua Devrimi 5. yılını kutlar, karşı-devrim güçlerine ve emperyalizme karşı yiğit bir savaşım verirken, çevre ülkelerde de ilginç gelişmeler oluyor.

Kostarika'da yığınsal gösterilerde ülkenin topraklarının Nikaragua devrimine karşı olan güçlerce kullanılması, karşı-devrime üs olması protesto ediliyor. Honduras'da halk, işsizlik ve yoksulluğun yanısıra, bir de Amerikan askeri varlığına karşı iyice kin doluyor. Nikaragua devriminin ateşinin kendisine sıçramasından korkan Honduras'daki diktatörlük halkın yoğunlaşan tepkisi karşısında bir yandan ülkedeki ABD varlığını belli bir düzeyde tutmaya, öte yandan da, "anti-Amerikan", "ulusal çıkar"(!) yanlısı görünen politik-diplomatik oyunlarla halkta biriken tepkiyi yumuşatmaya çabalıyor. Bu arada halkla Amerikan askerleri arasında çatışmalar artıyor.

Guatemala'da burjuvazi, 130 yıldır ülke halkının başında bulunan askeri diktatörlüğün temellerinin giderek çatlamakta olduğunu görerek yeni bir "demokrasiye dönüş"(!) manevrası başlattı. Ordunun denetiminde, yeni bir anayasa hazırlaması amacıyla bir Kurucu Meclis oluşturmak üzere seçimlere gidildi. Oyların yüzde 20'sinin geçersiz olması, halkta askeri diktatörlüğe, ne denli büyük bir nefretin oluşmuş olduğunu, onun bu yeni manevrayı da yutmadığını gösteriyor. Ülkenin yüzde 40'a varan işsizlik oranı, yoksulluk, burjuvazinin her zaman sahip olduğu devrim korkusunu, özellikle Nikaragua devriminin başarıları karşısında daha da arttırıyor. Bu politik manevralarla rejim, kısmen "yumuşamış" görünümünü vererek halkın bilincini bulandırmaya çalışıyor.

Nikaragua'da, karşı-devrime yenilmeyen, tersine ileri atılımını sürdüren halk devrimi, bir de sosyalizme doğru kararlı ilerlemeyi gerçekleştirebilirse, her utkusuyla yalnızca Orta Amerika'nın burjuva devletlerine, emperyalizme korku salmayı değil, tüm Latin Amerika'ya kıvılcımlar saçmayı da sürdürecektir.

Bütün toprakların kamulaştırılması, FSLN'nin (Sandinistler) partileşmesi, aktif yığın demokrasisinin geliştirilmesi ve devrimin sosyalizme ilerlemesi, elde edilen başarıları kalıcılaştıracak ve zayıf halkalardaki kopmalara daha da ivme kazandıracaktır.

Ancak bütün bunların gerçekleşebilmesinin temel içsel koşulu, hiç kuşkusuz ki, komünist önderliğin oluşup gerçekleşmesidir.

El pueblo armado, jama sera aplastado! El pueblo unido, jama sera vencido!

Silahlanmış halk yenilmez! Birleşmiş halk yener!

Salih Can

İşgalin 10. yılında

Kıbrıs işçisiyle emekçisiyle dayanışmamızı haykırıyoruz

20 Temmuz 1984 Kıbrıs'ın işgalinin 10. yıldönümü.

Türkiye finans kapitali adaya önce ordusuyla, ardından parasıyla, puluyla, bankasıyla girdi. Önce kukla bir federe devlet kuruldu, şimdi Kuzey Kıbrıs "bağımsız"(!) oldu. Başka bir deyişle sömürgeleştirme süreci epey yol aldı.

Kıbrıs'ın işgali sosyal demokrat Ecevit'in komutanlığı altında gerçekleştirildi. İşgale ve yarattığı şövenizm dalgasına karşı ülkede sesini yükselten tek siyasal güç Türkiye Komünist Partisi idi. Eksiklikleri olmakla beraber, bu geneliyle enternasyonalist tutum 1974 sonrasında partinin hızlı güçlenmesinde önemli bir etken oldu.

Ecevit çok "duygusal" barış nutukları attı, "ulusal" edebiyatlar patlattı ama nesnel olarak finans kapitalin emperyalistleşme özlemlerine aracılık yaptı. Bu, tekelci kapitalizmin egemenliği koşullarında, bu koşulları kökünden değiştirmeye yönelmedikçe, "güzel" sözlerin ne denli anlamsız olduğunu gösteriyor. Çarklar finans kapitalden yana dönüyor.

İşgalin üzerinden geçen 10 yıl da bunu canlı olarak kanıtladı. Canı yanan halklar oldu, Amerikanıyla, Türküyle finans kapital odakları ise şimdi Kıbrıs üzerine pazarlık yürütüyorlar!

İşgalin 10. yılında, işgalcilere karşı, Kıbrıs işçisiyle emekçisiyle proleter enternasyonalist dayanışmamızı bir kez daha haykırıyoruz.

Bugün illegal sendikalardan yana olmak, **basit gerçekleri bulandırmak için** doğrusu oldukça yaratıcı **bir buluştur.**

DEVEKUŞU MİSALİ

Aliye P. Atılgan

İşçi, emekçi yığınlara dayatılan yaşam koşulları öylesine ağırlaşmış, çığırından çıkmış, gerçek o kadar saklanamaz hale gelmiştir ki, bunları sergilemek için artık ince hesaplar yapmaya gerek kalmıyor. Gazetelerin renkli haberlerinde, köşe yazılarında, demeçlerde, her yerde durum açıkça yansıyor.

Gazetelerden derlediğimiz son rakamlara göre, bir yıllık enflasyon oranı %59,4'e fırlamış, 1984 yılının ilk dört ayındaki enflasyon oranı son 10 yıllık dönemin üçüncü en yüksek enflasyon oranı olmuştur. Mayıs ayı verilerine göre, 4 kişilik bir ailenin yalnızca mutfak masrafı 49.000 liraya yükselmiş, net asgari ücretin 3 katını aşmıştır. Seçimler öncesi toplu sözleşme zammı olarak verilen %25'lik "ücret artışı", beş ay içinde hayat pahalılığı tarafından yutulmuş, gerçek ücretler, 1963'ün de gerisine doğru hızla inmeye başlamıştır.

Durumun vehametini gösteren acı bir örnek, toplumda "ekonomik kaynaklı aklını oynatma" olaylarının hızla artmasıdır. 12 Haziran tarihli *Tercüman* haberi şu manşetle veriyor: "Deli olmak işten değil", "Pahalılık insanı akıl hastası yapıyor." Habere göre, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi gören hastaların sayısı 1975-79 yılları arasında 18-22 bin arasında seyrederken, bu rakam 1981'le birlikte hızlı bir tırmanışa geçmiş ve 1983 yılında 51 bin 485'i bulmuştur. Bu tırmanış 1984 yılında daha da hızlanmış, 1984'ün yalnızca ilk üç ayında bu hastaneye 18 bin 782 kişi başvurmuştur. Hastane yetkilileri bunun görülmemiş bir rakam olduğunu ve ilk üç aylık rakam dikkate alınırsa, yıl sonuna kadar toplam başvuru sayısının 70 bini bulacağını belirtiyorlar. Uzmanlar akıl hastalıklarındaki bu artışın nedenini ise, doğrudan ekonomik güçlüklere bağlıyorlar. Bu durumun sorumlusu burjuvazinin bir gazetesi olan *Tercüman* da haberi utanmadan sansasyonel bir biçimde veriyor!

Burjuvazi artık "çok ileri gitmiş" olduğunun farkındadır. İşçi sınıfından, yığınlardan yükselen homurtuyu duymakta, sürekli bir "patlama" korkusuyla yaşamaktadır. Herkes, böyle giderse "patlamalar" kaçınılmazdır diye birbirini uyarıyor. Rauf Tamer bir yazısında, Türkiye'de yaşanan bunalımlara değiniyor ve şöyle diyor: "Ama yine de ayaktayız. Hayret değil mi?" *(Tercüman*, 16 Haziran 1984)

Hayretleri fazla sürmeyeceğe benziyor! Faşizmin çözülme sürecine paralel olarak, işçi sınıfının hareketliliği de artıyor. Ülkenin dört bir yanında, güçlü yığınsal çıkışları şimdiden müjdeleyen küçük küçük protestolar, eylemler filizleniyor. Ekmek fiyatlarının indirilmesi için, birikmiş işçi alacaklarının ödenmesi için, bozuk çıkan yemeklerin düzeltilmesi için eylemler yapılıyor. Bazı "çok devrimci" akımlar bu amaçları küçümseyebilir. Ama bugün ekmek kavgası çok önemli bir savaşım odağı durumundadır. Herşeyden önce bir varoluş, neslini sürdürebilme sorunudur.

Öte yandan, faşist cuntanın çıkardığı daha çok bir yasaklar sistemi olan yasalar, ekonomik savaşımın legal olanaklarını öyle bir sınırlamıştır ki, bugün en basit bir ekmek kavgası bile karşısında tüm kurumlarıyla devleti bulacaktır. Liberal burjuvazinin "biz sizi zamanında uyarmıştık, bu kadar sıkmamalıydık" diye Anayasa'da, yasalarda değişiklik istemesinin nedeni budur. Burjuvazi aşağı tükürse sakal, yukarı tükürse bıyık, tüm çabalarına karşın kıramadığı bir kısır döngü içindedir.

Türkiye burjuvazisi çözemediği ekonomik bunalımın yol açacağı patlama tehlikesini binbir türlü manevrayla bertaraf etmeye çalışıyor. Bunlardan biri, kuşkusuz sendikalar alanında döndürülen dolaplardır. Burjuvazi yasalarıyla, baskı ve terörüyle, gerici sendika yönetimleriyle, TİSK'iyle, MESS'iyle, son olarak serbest bıraktığı MİSK'iyle işçi sınıfının başına yeni çoraplar örmeye hazırlanıyor. Kuzu postuna bürünmüş kurt sosyal-demokrat sendikacılar, yolun bir başka dönemecinde pusuya yatmış durumdadırlar. Böyle bir günde, sendikal alanda durumu ve görevleri doğru saptayabilmek canalıcı önem taşımaktadır.

Yeni Sendikalar, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt yasalarının yürürlüğe girmesi ve sendikalara üye olmanın yasal açıdan "serbest" bırakılmasıyla, genel olarak uzun bir süredir sendikal sorunu unutmuş görünen sol akımlar da konuyu yeniden ele almaya başladılar. Bu gecikmiş de olsa, olumlu bir gelişmedir. Ancak yazılanların, yapılan önerilerin içeriğine baktığımızda, bu "olumlu" sıfatını kullanmak o kadar kolay olmuyor. Kimi, Leninizmin özüne uygun (!) kızıl yeraltı sendikalarından, kimi yeraltı sendikaların yönetiminde çalışacak bağımsız sendikal bir hareketin yaratılmasından, kimi yeni bir DİSK kurulmasından, kimi "başka çare kalmadığı için" Türk-İş'e gitmekten söz ediyor. Bir başka gurup, şimdilik bir öneri yapmanın uygun olmayacağını, nasıl bir yol izleneceği konusunda *tüm işyerleri çapında* bir *tartışma* açılmasını öneriyor!

Gördüğümüz gibi, Türkiye'de ne kadar sol akım varsa, sendikal konudaki görüşler de o kadar çeşitli.

Biz bu yazımızda, "kızıl yeraltı sendikaları kurma" konusuna değineceğiz.

Kızıl yeraltı sendikaları

Türkiye sol hareketi içinde, kızıl yeraltı sendikaları anlayışını, tüm az gelişmiş ülkeler için bir ilke düzeyine çıkaranlar vardır, olabilmektedir! Böyleleri de yanlışları "en tam ve mükemmel" savunabilme yeteneği göstererek "önem" kazanıyorlar. Örneğin Acilcilere göre, illegal sendikalar, bugünün koşullarının dayattığı bir biçim bile değil, Türkiye'nin toplumsal yapısından kaynaklanan bir zorunluluktur. *Cephe* dergisinin Şubat 1983 tarihli sayısında yayınlanan Mihraç Ural ve Zafer Gündoğdu imzalı iki ayrı makale, Acilcilerin bu konudaki görüşlerini oldukça ayrıntılı bir biçimde ortaya koyuyor. Her iki yazıda da, Türkiye ve Türkiye gibi *"demokratik devrimini gerçekleştirememiş"* tüm ülkelerde, "kitle örgütlerinin ve hele hele işçi sendikalarının, *burjuva yasallığı içinde*, demokratik fonksiyonlarını ve işlevlerini elde edip yerine getiremeyecekleri" nin *"nesnel bir gerçek"* olduğu söyleniyor. (abç) "İllegal sendikal örgütlenmenin bugünün değil, dünün de temel sorunu" olduğu vurgulanıyor.

Bugün Türkiye'de sendikal çalışmanın legal olanakları, ne kadar kısıtlı olursa olsun, vardır. Legal olarak çalışabilen sendikalar, geniş işçi yığınlarını kapsayan sendikalardır. Bu sendikalarda örgütlü işçi yığınlarını elinin tersiyle itip, savaşımı kaçınılmaz olarak dar sınırlara hapsedecek illegal sendikalar önermek, en azından devrimi yığınların yapacağına olan inancı kaybetmiş olmak demektir.

Dergide, Türkiye'de demokrasi mücadelesi bir devrim sorunu olduğu için, siyasal iktidar savaşımının, "egemen sosyal yapı koşullarında *legal olarak yürütülebilecek ve örgütlenebilecek dayanakları*" temel alamayacağı belirtiliyor. DİSK'in "tekelciliğin siyasal iktidarını hedefleyen bir mücadele — siyasal mücadele" — yürütmediği, "burjuva yasal sınırlar içinde ekonomik hak ve talepler uğruna mücadeleyle yetindiği" söyleniyor ve şöyle deniyor:

> "Hemen belirtelim ki bu yetiniş esas olarak DİSK yöneticilerinin öznel taleplerinden kaynaklanmıyor. DİSK'in yasallığı yöneticilerin öznel eğilimlerine rağmen bunu egemen kılar."

Gördüğümüz gibi, Acilcilere göre yeraltı sendikaları taktik değil, stratejik bir zorunluluktur. Türkiye gibi "demokratik devrimini yapmamış" ülkelerde, legal yığın örgütleri demokratik işlev göremez, iktidara yönelik devrimci bir hareket, yığın çalışmasında legal örgütlere dayanmamalıdır. "İşçi sınıfı sınıf sendikacılığına ihtiyaç duyar. Ve bu ihtiyacı günceldir. Bunun yolu DİSK mantığından sıyrılıp, *Leninist normlarla* sendikal inşaya yönelmekten geçer." *(agy)* (abç)

Yazılardan çıkan sonuca göre, bizim gibi ülkelerde, Lenninci sendikacılık anlayışı, illegal sendikacılıktır.

Şimdi kısaca, Lenin'in sendikalar konusundaki düşüncelerine bakalım. Lenin, işçiler arasında sendika kurma fikrinin daha yeni yeni uyandığı, buna karşılık Çarlık tarafından hiçbir legal olanağın tanınmadığı 1903 Rusya'sında şunları yazıyordu:

> "İşçi örgütleri herşeyden önce mesleki olmalı, sonra mümkün olduğu kadar *çok geniş* ve *mümkün olduğu kadar az gizli* olmalıdır. Buna karşılık devrimciler örgütü, esas olarak mesleği devrimci olan insanları toplamalıdır." (Lenin, *Ne Yapmalı*) (abç)

Lenin, o koşullarda, sendikalar *"mümkün olduğu kadar az gizli"* olmalıdır" diyor. Mümkün olduğu kadar en geniş yığınları kapsamalı, kapıları yalnızca komünist işçilere, ileri işçilere değil, sınıfın, günlük ekmeğini düşündüğü için savaşıma giren en geri kesimlerine de açık olmalıdır diyor. Genişlik, her siyasal görüşten insanın girebileceği bir örgüt modeli, kuşkusuz gizlilikle bağdaşmaz. Siyasal polisle mücadele sanatında yeterince pişmemiş, eğitilmemiş insanları, adı üstünde geniş işçi *yığınlarını* kapsaması gereken sendikaların *özüne uygun düşen* örgütlenme biçimi gizli değil, tersine mümkün olduğu kadar az gizli, mümkün olan her yerde de açık, legal örgütlerdir.

Sınıf, legal sendikal çalışma olanağının hiç kalmadığı dönemlerde, belli süreler için, gizli sendikal örgütlenmeye de başvurabilir. Tıpkı Lenin'in *Ne Yapmalı*'da anlattığı gibi "gizli fonlar" da oluşturabilir. Sendikal savaşımı sürdürebilmesi için *gereken* her biçimi yaratır, kullanır. Ancak unutulmaması gereken şey, bir örgüt gizliliğe yöneldiği sürece daralmayı da göze almak zorundadır. Bugün milyonlarca işçiyi kapsayan sendikalar ortalıkta dururken, işçilere gizli sendikalar kurmayı önermek, sendikal savaşımı çok geri biçimler altında ve yalnızca ileri işçilerle sınırlı tutmayı önermek demektir.

Lenin'in söylediği gibi, sendikaların dayanışma bilincinin doğmasına ve ekonomik amaçların gerçekleşmesine yararları genişlikleri oranında gerçekleşebilir. Bu nedenledir ki sendikaların *mümkün olduğu kadar az gizli olması* gerekir.

1917 öncesi Rusya'da, Çarlığın keskin kılıcı altında legal sendikal çalışma olanağının pek az, o da kısa süreler için bulunabilmişi, bu nedenle de sendikal savaşımın genel olarak gizli, yarı-gizli biçimler altında sürdürülmüş olması başka şey, illegal sendika anlayışı olarak Lenici sendika anlayışı olarak öne sürmek başka şeydir.

İllegal sendikacılığı ilke düzeyine çıkarmak gerçekte ekonomik savaşımı küçümsemek anlamına gelir. Marks, ekonomik savaşımın önemini küçümseyenlere karşı, işçi sınıfı sermayeye karşı, bu gibi günlük çatışmalardan kaçınırsa daha geniş hareketlere girmeye yeteneksiz olduğunu göstermiş olacaktır, diyor. Lenin, 1905 döneminde, hareketin gücünü, siyasal grevlerin "onlardan hiç de daha az güçlü olmayan ekonomik grevlerin geniş tabanı" üzerinde inşa edilmesine bağlıyor. (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, Ingilizce basım, c.16, s.413) Gene Lenin, sınıfın geri kesimlerinin ancak hareketin olağanüstü güçlenişi ile ayağa kalkabileceğini ve *yalnızca* ekonomik istemler yoluyla savaşıma çekilebileceğini söylüyor. (Lenin, *agy*, c.16, s.417)

Bugün Türkiye'de ekonomik istemler çok geniş yığınları arkasından sürükleyebilecek istemlerdir. İşçi sınıfının, emekçi yığınların fiziki varoluşlarının tehdit altında olduğu bugünün Türkiye'sinde ekonomik istemlere "siyasal değildir" diye dudak bükmek, devrimin gökten zembille inivereceğini sanan bir anlayışın ürünüdür. Bugün Türkiye'de ekmek sorunu bile bir devrim sorunudur.

Kaldı ki, DİSK'in yürüttüğü savaşıma "ekonomik mücadele" adını takabilmek, DİSK'e "siyasal mücadele yürütmemiştir" diyebilmek ya Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran destanlarını, DGM direnişlerini vb. unutmuş olmak ya da siyasal savaşım kavramının ne anlama geldiğini bilmemek demektir. Biz, burada, siyasal savaşım kavramı üzerinde durmayacağız. Yalnızca Marks'ın bir cümlesini hatırlatmakla yetinelim: "...Her sınıf savaşımı siyasal bir savaşımdır." (K. Marks, *Komünist Manifesto*, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, s.38)

O dönemin eksiği siyasal savaşım vermemiş olmak değil, bu siyasetin, komünist öncünün eksikliği nedeniyle, burjuva sınırlara hapsedilmesi, sendikal siyaset düzeyinde tutulmasıdır.

Bugün Türkiye'de sendikal çalışmanın legal olanakları, ne kadar kısıtlı olursa olsun, vardır. Legal olarak çalışabilen sendikalar, geniş işçi yığınlarını kapsayan sendikalardır. Bu sendikalarda örgütlü işçi yığınlarını elinin tersiyle itip, savaşımı kaçınılmaz olarak dar sınırlara hapsedecek illegal sendikalar önermek, en azından devrimi yığınların yapacağına olan inancı kaybetmiş olmak demektir.

Gerçekte durum değerlendirmesi de, görevlerin belirlenmesi de çok basittir: Tüm sendikasız işçiler, tüm sendikalar, DİSK'li ileri işçiler, Türk-İş'e dalmalıdır. İşçiden yana bir yönetim altında, demokratik bir Türk-İş'te birliği sağlama savaşımıyla ekonomik-demokratik haklar için savaşım birleştirilmelidir. Bugün en basit sendikal hakları bile kazanmanın yolu devrim kavgasıyla bağlıdır. Haklarımızı isteyelim, devrime yürüyelim.

Ölenler halkların, işçi sınıfının savaşımında yaşayacaktır

Kahramanlarımızla onur duyuyoruz

İstanbul Metris ve Sağmalcılar özel tip cezaevlerinde 11 Nisan günü Dev-Sol ve TİKB'nin ortaklaşa başlattığı süresiz açlık grevi, haziran başında ölüm orucuna dönüştürüldü ve temmuz ayının ilk günlerinde eylem sona erdi. Bu süre içinde ölüm orucuna yatmış olanlardan 3 Dev-Sol'lu ve 1 TİKB'li, 4 devrimci öldü. Şu an, ölüm orucunun son bulduğu yolundaki ilk haber dalgasında gelen ve hiçbir kesinliği olmayan bilgilere göre, ölüm orucuna yatmış olanlardan birçoğu sağlıklarını yitirmiş durumda, Haydarpaşa ve Çamlıca Askeri Hastanelerinde yatmaktadır.

Bu eylem çok çeşitli yönlerden incelenebilir. Öncesi, gelişimi, bitimi yazılabilir. Genel siyasal ortamda oynadığı rol tartışılabilir. Tahliye olan tutukluların ve tutuklu yakınlarının bir yudum bilgi almak için nasıl uğraştıkları anlatılabilir. Bir pazar, sabahın erken saatlerinde (4 devrimcinin öldüğü haftanın sonu) Haydarpaşa Askeri Hastanesi'nin bahçe nizamiyesindeki yoksul giyimli anaların yoldan geçen insanı delen donuk hüzünleri ile, ölen devrimcilerin hepsi tutuklu olan eşlerinin ölüm orucunu sürdürmeleri ile ilgili çok şeyler yazılabilir. Biz, başka izlenimlerden yola çıkarak yazmak istiyoruz.

Bu yıl İstanbul ve Ankara'da Brecht'in *Galileo Galilei*'si sahneye kondu. Bu oyunda ana tema olan döneklik, bir zamanlar devrimci olmuş, şimdi bırakmış veya başka yerlerde çok başka biçimlerde kendilerini savaşım veriyor sanan oldukça geniş bir kesimde uzun süre tartışıldı. Bu insanlar çözümü, kendilerince kurtuluşu da, Engizisyon önündeki dönekliğinden sonra kendisini "ne yazık ki o ülkeye, kahramanları yoktur" diye suçlayan öğrencisine Galilei'nin verdiği cevapta buluyorlar: "Ne yazık o ülkeye ki, kahramanlara gereksinimi vardır."

İşte bu sözler, ölüm orucuyla da ilgili sık sık yineleniyor. Ölen devrimcilerin boş yere(!) öldüğü, kahramanlıkla gerçeklerin değiştirilemeyeceği söyleniyor. Bunlar, gerçekte eylemsizliğin ve düzene teslimiyetin kılıfıdır.

Bu tür sözler eden insanlar, şu anda herhangi bir örgütle bağı olmayan, yüzer-gezer dolaşan insanlar olduğuna göre, bu biçimde düşünmeleri doğaldır, denebilir. Ancak, siyasal hareketlilik dönemlerinde aralarından dinamik, önder unsurların çıktığı bu üniversiteli gençler, üniversite mezunu mühendis, teknik eleman vb. ve kitap-dergi işiyle uğraşan "entellektüeller"in yukarıdaki görüşleri söylemelerinde bizce doğal olmayan, doğaldır deyip geçemeyeceğimiz bir tek nokta var: Bunlar ne söylüyorlarsa şimdi de sosyalizm adına(!) söylüyorlar. Ölenleri, boş yere(!) öldüler diye sosyalizm adına suçluyorlar! Hatta artık iyice kaşarlanmış, gerçekten yenilmiş olanları, cezaevindeki direnmeyi "fanatiklik" diyerek tümden reddediyorlar. Bu arada da "kahramanlık" yapmanın sosyalizmde yeri yoktur, "kahramanlık" sosyalizmin bilimselliğine terstir, diyerek, düzene teslimiyetin bayrağını çekiyorlar.

Sayısını bilmediğimiz kadar çok dergi çıkıyor, buralarda hararetli tartışmalar yapılıyor. Bunların genellikle çekimine kapıldıkları görüş, kabaca, "sivil toplum, demokrasi savaşımı" diye özetlenebilir. Sivil toplum konusunda sistemli yayın yapan *Yeni Gündem* bir tür ideolojik önderlik yapmakla birlikte, bu kesimdekiler zaten önderlik kurumuna özünde karşı oldukları için, çok renkli bir "Batı solu" mozaiği, genellikle büyük kentlerde yayın ve üniversite çevrelerine egemen durumda.

Bu gözlemlerin ışığında, şimdi yine İstanbul cezaevlerindeki eylemlere değinmek istiyoruz. İstanbul'da ta 1980 Eylül'ünden beri cezaevlerinde, sıkıyönetimin cezaevi idaresi aracılığıyla yürüttüğü askerleştirme siyasetine karşı belirli bir direniş sürdürülmüştür. Geçtiğimiz üç yılda, örneğin, tek sıra yürümek, saç-sakal kestirilmemesi, kitap gazetenin belli bir dönem cezaevine rahatlıkla girmesi gibi konular yine çeşitli zamanlarda yapılan 30 günlük kitlesel açlık grevleriyle idareye kabul ettirilmiştir. Ne var ki, özellikle 1983 yazında Sağmalcılar'da özel tip cezaevinin açılışıyla ve aynı sıralarda tek tip elbise giydirilmek istenmesi ile birlikte, bu kitlesel direnişlerde varolan coşku gerilemeye başladı. Örneğin bir ara Metris'de direnmeyenlerin sayısı direnenlerden fazla idi. 1983 yazında tek tip giysiye karşı gerçekleştirilen açlık grevi 30 günün sonunda başarısızlıkla bitti. Ama sonra, geçen bir yıl içinde uzlaşmasız bir direniş çizgisi gelişmeye başladı ve son eylem oldu.

Bu yazıda bir eylem değerlendirmesi yapmıyoruz. Bir kere yeterli verilere sahip değiliz. İkincisi, oturup tek tek bu direnişlerin eleştirisini yapmanın şu sırada gerekli olduğunu sanmıyoruz. 4 yılı aşkın bir süredir tüm Türkiye cezaevlerinde, işkencehanelerde, karakollarda devrimciler değişik düzeylerde ve biçimlerde yiğit bir direniş sergiliyorlar. Bu durumda bizce tek tek "eleştiriler" değil, genel bir yaklaşımın oluşturulması daha önemli. Mamak'ta bu yılki açlık grevinin ertesinde, katılan-katılmayan değişik çevrelerde yapılan türlü tartışmalar, doğruyduyanlıştı biçimli eleştirilere ve suçlamalara karşı cezaevindeki bir yoldaşın görüşte söylediği sözler, olması gereken genel değerlendirmeyi en özce gösteriyor: "Bu tür tartışmalar, olayların tek tek değerlendirilmesi elbet yapılacak, yapılmalı. Ancak, şimdi yapılması gereken, genel direnme geleneğine, tek tek bu tür her direnişe sahip çıkmaktır."

Biz de bu yazıyı yoldaşın bu sözleriyle bütünlemek istiyoruz. Hiçbir direniş, burjuvaziye karşı savaşta hiçbir ölüm boş yere değildir. Direnen devrimciler, hangi guruptan olurlarsa olsunlar, onurumuz, devrimci geleneğimiz, geleceği aydınlatan türkülerimizdir. Ölenler, faşizme karşı savaşan halkların şanlı savaş tarihinde, işçi sınıfının bilincinde yaşıyorlar, yaşayacaklar.

Hatice Kara — Salih Bayram
İstanbul

Özverili savaşıma ilk girişen her zaman gençliktir

Biz gençliğin partisiyiz g lec k ise gençliğindir

"Gençliğin devrimci partide, partimizde ağır basması doğal değil midir? Biz geleceğin partisiyiz, gelecek ise gençliğindir. Biz bir yenilikçiler partisiyiz ve yenilikleri her zaman en büyük coşkuyla izleyen de gençliktir. Biz eski çürümüşlüğe karşı özverili savaşım yürüten bir partiyiz ve özverili savaşıma da ilk girişen her zaman gençliktir."

Lenin'in bu sözleri bizim için de geçerlidir.

Lenin her zaman gençliğe büyük önem verdi, genç kuşağın eğitimi üzerinde durdu. Gençliği siyasal eğitimden geçirme gereğini yadsıyan reformistlerin aksine, Lenin genç kuşağı ve özellikle de işçi gençliği, toplumu devrimci dönüştürme savaşımında etkin bir güç olarak gördü. Gençliğin eğitiminin, proletaryanın sosyalist devrim, proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin utkusu uğrundaki savaşımın çıkarlarına hizmet etmesi gerektiğini savundu.

Lenin, gençlerin, yaşlı kuşağın baskı ve sömürüye karşı savaşımında kazandığı deneyimi özümseyerek, sosyalist devrimi ilerletme davasında babalarının çalışmalarını sürdürmelerinin önemini, devrimci kuşaklar arasında sürekli bir bağın kurulmasının gereğini özellikle vurgulamıştır. Her yeni savaşçılar kuşağı geçmişin teorik ve siyasal mirasını devralır. Bunda, tüm dünyada yeralan tarihsel süreçlerin açıklamasını bulur ve bu mirasın yol göstericiliğiyle yeni bir toplum uğruna verilen savaşta yerini alır.

Lenin, gençliğin kendine özgü psikolojisini dikkate alarak, gençleri sosyalist yolda eğitmenin ve partiye yedek güç yetiştirmenin en iyi biçimi olarak, örgütsel bakımdan bağımsız gençlik dernekleri kurma gereğini belirler. Lenin, komünizmin ancak iyi bir bilim ve teknoloji bilgisine sahip olan, yüksek ahlaksal ölçülerde ve yüksek kültür düzeyinde bulunan, devrimci teoriyi özümsemiş, enerji dolu insanlarca başarıyla kurulacağını belirtmiştir. Evet yoldaşlar, komünizm uğruna verilen davada gençliğin önemi bu denli büyüktür.

F. Almanya'da Kohl hükümetinin iktidara gelişinden bu yana gençler daha ağır sorunlarla, hakların kısıtlanmasıyla, vb. karşı karşıya kaldılar. Bunun yanısıra Türkiyeli gençler bir de Türk burjuvazisinin yüklediği ağır sorunlarla (örneğin bedelli askerlik, vb.) bocalamaktadırlar.

Gençlik içinde çalışmanın, onları partimizin etrafında yığınsal olarak toplamanın başlıca yolu, burjuvazinin yüklediği sorunları tekrar burjuvaziye karşı silah olarak kullanmaktan geçmektedir. Gençliğin psikolojisini çok iyi anlamalı, onların sorunlarına eğilerek onlarla kaynaşmalıyız, onların istemlerine kulak vermeliyiz. Onların temel sorunlarından kalkarak onları eyleme geçirmeliyiz.

Yoldaşlar, bütün bu çalışmaların yanısıra, Lenin'in uluslararası gençlik örgütlerinin önüne koyduğu görevlerden birisi de, oportünizme karşı savaşmak, proletarya enternasyonalizmini savunmaktır. Oportünizm legal alanlardan sızar. Bu alanlarda çalışan tüm yoldaşlara, bu bilinçle başarılar diler, komünist selamlarımı iletirim.

Hasan Turgut,
Köln

Bugünün Türkiyesi'nde siyasi polisin devrimci harekete karşı eylemini ajan provokatörlükle sınırlı görmek, siyasi polisin işini kolaylaştırıcı bir anlayıştır

Menşevikler kime karşı güvenlik alıyorlar

Serdar Soylu

Güvenlikli çalışma ilke ve yöntemleri, siyasi polisin çalışmaları ve buna karşı önlemler, çok geniş bir konudur. Menşevikler bu geniş konuda bunca yıl elle tutulur hiçbir şey yazmadılar. Militanların gerçekten ve çok somut olarak gereksinimini duydukları güvenlikli çalışmanın ABC'si sayılabilecek bazı genel sözler dışında düzgün tek bir bilgi yayınlamadılar. Ama artık "başladılar"!

Önce bildiğimiz gibi *Atılım*'da "polis faaliyetlerinin legalize edilmesi" başlıklı, çok "aydınlatıcı" bir yazı yayınladılar. Bu yazıda özet olarak şunları dediler: Açık *ideolojik* savaşım partiye polis sızmasını legalize eder. Dolayısıyla buna teşebbüs edenler polis olabilirler. Onların polis olabileceğini reddedenler yine polis olabilirler. Biz birisine polis diyorsak, bunun kanıtını isteyenler de büyük olasılıkla polistirler. Kısacası bu yazıda menşeviklerin, polis diye suçlama tehdidiyle "çelik" disiplinli "parti" yaratma çabası sırıtıyordu.

Şimdi yeni bir cevher daha çıktı. Aylık "teorik" (!) organ *Yol ve Amaç*'ın Nisan 1984 sayısında, "siyasi polis ve ajan provokatörlerin eylemlerine karşı savaşım üzerine" başlıklı, Z. Tekin imzalı ikinci bir yazı daha yayınladılar.

Önce yazının başlığı ile içeriği arasındaki bağlantıya, ya da bağlantısızlığa değinelim. Başlığa göre yazı siyasal polis *ve* ajan provokatörlerin eylemlerine karşı savaşı anlatacakmış. Oysa içinde siyasal polisin ajan provakatorlükten başka bir eyleminden söz edilmiyor. Ya siyasi polis işini yalnızca ajan provokatörlük yoluyla görüyor, başka yöntemler uygulamıyor ya da bazı iç kaygularla bizim resmiler kafayı ajan provokatörlük konusuna takmışlar! Ne olursa olsun, siyasi polisin çalışmasını ajan provokatörlük yöntemiyle sınırlamış oluyorlar.

Evet siyasi polisin komünist partilerine, devrimci örgütlere karşı yürüttüğü eylemlerin bir kanalı da ajan provokatörlüktür. Ama yalnızca bir kanalıdır. Hele bugünün Türkiye'sinde siyasi polisin devrimci harekete karşı eylemini ajan provokatörlükle sınırlı görmek, siyasi polisin işini oldukça kolaylaştırıcı bir anlayıştır.

Söz konusu yazının başlığından içeriğine doğru ilerledikçe durum daha da ilginçleşiyor. Siyasi polisin eylemini ajan provokatörlükle sınırlayan anlayış, militanları büyük harflerle "uyanık" olmaya çağırıyor. Siyasi polise ve ajan provokatörlere karşı savaşımın "bilim" düzeyinde ele alınmasını söylüyor. Ancak bu bilim nasıl bir "gizli" bilimse, bu konuda "ayrıntılı materyal" basmanın doğru olmadığını vurguluyor! Siyasi polisin eylemine karşı savaş bilim düzeyinde ele alınacaksa, bu bilim nerede güneş yüzü görecek? Ayrıntılı materyal ile kastedilen, bizim *Güvenlikli Çalışma* kitabı gibi kitaplar basılmazsa bilgiler toplanıp "bilim" düzeyine nasıl erişilecek? Ayrıca militanlar nasıl "uyanık" olacaklar?

Mantık karışıklığının da bir mantığı var

Ortada karışık bir mantık vardır. Siyasi polise karşı savaş, "bilim" düzeyinde ele alınmalı ama tam tersine "ajan provokatörlere karşı uyanıklık" ile sınırlanıyor. "Bilim" düzeyinde ele alınmalı ama bu "gizli bir bilim"(!) olmalı, bu konuda düşünce düzeyini ilerletici bilgi basılmamalı. Z. Tekin'in önerisi şu: "Militanı her durumda uyanıklığı elden bırakmaması yönünde eğit" (*Yol ve Amaç*, Nisan 1984, s:81). Bu, işsizlik, açlık gibi sorunlar karşısında papazların emekçilere verdikleri kuru vaazlara benziyor! Allaha dua et ve bekle!

Militanı uyanıklığı elden bırakmaması için eğitmek, somut bilgi kaynaklarına başvurmadan, neye nasıl uyanık olacağını göstermeden nasıl olacak? Sekreter gelecek her toplantıda "ajan provokatörlere karşı uyanık olun" diye vaaz verecek ve o kadar! Gerçekte iş bu kadarla kalmıyor. Yapılmak istenen, yoldaşça güven temelinde bir disiplin kuramadıkları için, kuşkucu güvensizlik temelinde bir "disiplin" oluşturmaktır. Herkes yoldaşına karşı "uyanık" olacak!

Ciddi bir ideolojik soru soran olursa *Atılım*'daki eski yazıda açıkça belirtildiği gibi, ajan provokatör damgasını yiyecek. Ama damgayı yiyebilmesi için ideolojik sorular sorduğunun derhal bildirilmesi gerekli! Bu da "ajan provokatörlere karşı uyanık olun" vaazıyla, gerçekte herkesi birbirine "uyanık" kılarak sağlanmaya çalışılıyor.

Polis faaliyetini kim legalize ediyor

Sorun yalnızca ideolojik sorularla da kısıtlı değildir. İdeolojik sorular soranlara ya da hoşlarına gitmeyenlere ajan provokatör diyecekler, ama bunun da kanıtı sorulmayacak: "Ya da parti bir polisi, bir ajan provokatörü ortaya çıkarıp sergilediği zaman kadrolarda 'kanıt, belge' arama eğilimi gözleniyorsa, parti görevinin birinci yönünü yerine getirmiş olmaktan uzak demektir... Böylesi parti içi koşullarda polise karşı korunma asla olanaklı değildir"

Yani polise karşı korunmanın olanaklı olması partinin herkesi, belgesiz, kanıtsız ajan polis diye suçlaması, kimsenin de bunun hesabını sormamasını gerektiriyor! Kuşkusuz bu yöntem, "polise karşı" korunmadan çok, bazı doğru fikirleri savunanlara ve çeşitli gerekçelerle resmi yönetimin işine gelmeyenlere karşı korunmadır! Siyasi polisin tüm eylemlerinin ajan provokatörlük yöntemine indirgenmesi, militanların buna karşı alacakları önlemlerin genel bir "uyanıklık" vaazına indirgenmesi hep bununla bağlıdır. Ve bu tutum komünizmle uzak yakın ilgisi olmayan, iğrenç bir tutumdur.

Bir partiliye disiplin cezası vermek başka birşeydir, ajanlıkla suçlamak başka birşeydir. Yönetim böyle bir suçlama yapıyorsa, belge, kanıt ya da açıklama istemek her komünistin hakkı ve görevidir. Eğer nesnel çalışan örgüt mekanizmalarından söz ediyorsak, ajanın ajan olduğu yönetime "malum" olmuyorsa, elbette yönetimin elinde belge, kanıt ya da en azından bir açıklama olacaktır. Bunlar olmadan, ona buna sorumsuzca yakıştırmalar yapmak — *asıl bu polis faaliyetini legalize etmenin yoludur.* Önüne gelenin ajan polis diye damgalandığı bir ortamda, gerçek ajanlar ve polisler oldukça rahat dolaşırlar!

Resmiler partide artık yoldaşça güvene dayalı bir birlik kuramadıkları için, ajanlıkla suçlama tehdidi altında ve herkesi birbirine karşı "uyanık" olmaya çağırarak kuşkucu güvensizliğe dayalı bir "birlik" sağlamaya çalışıyorlar. Bu "amaçla" şimdi de güvenlikli çalışma konusunu çarpıtıyorlar. Bizim *Güvenlikli Çalışma* kitabımız gerçekleri açıklayıp, kafaları açıp, onların "parti içi güvenliğini" bozduğu için "bilimin gizli kalması" gibi gülünç görüşlerle de olsa kitaba dil uzatıyorlar.

Güvenlikli Çalışma kitabı

Menşevikler kitabın "zevkli" olduğunu kabul ediyorlar. Ancak bu zevkin nedenini ve kapsamını pek anlayabilmiş değiller.

Kitabı zevkli yapan, tüm devrimci militanların heyacanla okumasını getiren, bilgi eksikliği olan bir alanda kitabın doyurucu bilgiler sunmasıdır. Tekin, "çok bilimsel" bir yanaşımla militanlara somut bilgi, örnek verilmesine karşı çıkıyor. Mekaniklikten endişe duyuyormuş! Yalnızca uyanık olun demek gerekirmiş! Kuşkusuz bunların bilimsellikle bir ilgisi yoktur. Mekaniklik de, uyanıklık eksikliği de bilgisizlikle doğrudan bağlıdır. Bilgisizlik ise ancak somut bilgiler vererek bilimselliğe doğru ilerletilebilir.

Tekin, *Güvenlikli Çalışma* kitabının içindeki bilgilerin siyasi polise de zevk vereceğini söylüyor. Geniş militan kesimi bu bilgileri öğrenmeden, herhalde siyasi polis zevksiz bir yaşam sürdürüyordu! Bunları diyebilmek için ya menşevik, ya da kara cahil olmak gerekir! Tekin ikisi birden.

Güvenlikli Çalışma kitabıyla Türkiye'de ilk kez militana bu konuda derli toplu bilgi sunuldu. İlk kez siyasi polise karşı korunmanın yöntemleri, yuvarlak genellemelerden, somut bilgilere doğru adım attı. Bu bilgiler üstelik birçok kitapta dağınık olarak, parça parça yayınlanmış bilgiler. Allahın bildiğini, dünyada yüzbinlerce kişinin okuduğunu, kuldan neden saklayacağız? Avrupa'da yayınlanmış herkesçe okunan bilgilerden Türkiye'de devrimcilerin yararlanması siyasi polise zevk verecekse, bu menşeviklerin Türkiye devletinin niteliğini şaşırmalarıyla bağlı olsa gerek!

Derlemede derlenmeyen bir paragraf

Tekin de belirtiyor. Yazı bir derlemedir. Derlenen metin bizim de elimizde vardır. Buraya dek değindiğimiz noktalar, bu metne değil, Tekin'in yazdığı iki sayfalık girişe ilişkindir.

İki sayfalık girişin ötesi bu metnin redakte edilmiş biçimidir. Redaksiyon tümüyle birkaç sözcük değiştirme düzeyindedir. Ama bir yerde bir paragraf atılmıştır:

> "Her iki provokasyon biçiminin birçok örneği diğer ülkelerin hareketlerinin içinde olduğu gibi Türkiye hareketinin içinde de vardır. Birinci biçimdeki provokasyonların klasik bir örneği, iki dünya savaşı arasındaki dönemde Japonya'da ikinci bir 'komünist partisinin' kurulmasıdır. İyi bilindiği gibi bizim ülkemizde de M. Kemal döneminde, resmi bir KP kuruldu."

Düşündük, taşındık, neden atılar bu paragrafı diye? Biri, Japon Komünist Partisi'yle arayı bozmamak için. Ötekisi, "resmi bir KP" sözcüğü geçiyor. Bu o zamanlar Celal Bayar'ın kurduğu, gerçekte komünistlikle ilgisi olmayan ölü bir "komünist partisi" anlamına kullanılıyor. Herhalde bugün kendi durumlarıyla çağrışım bağı kurulmasından çekindiler resmiler!

Güvenlikli Çalışma kitabından

Bugün proletaryanın siyasal savaşının karşısına dikilen ve görevi, bu savaşı elindeki her türlü araç ve örgütlerle bastırmak olan polis gücünün tümüne, en geniş anlamıyla *siyasal polis* diyoruz. Bu anlamıyla siyasal polis, burjuvazinin kendini sınıf düşmanlarına karşı koruma mekanizmasının merkezini, kalbini oluşturur.

Siyasal polis, burjuva devletinin resmi ya da gayri-resmi, askersel ya da sivil, gizli ya da açık, silahlı ya da silahsız her kurumunun içine kızıl bir şerit olarak uzanır. Bunları görünmez bir şeritle birbirine bağlar. Bir anlamıyla resmi devlet örgütlenmesine paralel gizli bir örgütlenme, "devlet içinde devlet" durumundadır. Ve ana hedefi, varlık nedeni, komünist partisine, komünizme karşı savaştır. İşte bu nedenle siyasal polise karşı savaş komünist partisinin vazgeçilmez, en önemli bir görevidir. Lenin *Ne Yapmalı'da*, "...kendi profesyonel sanatında — *siyasal polise karşı koyma sanatında* — deneyimsiz ve sakar (...) böylesi devrimci değil kötü bir amatördür"[3] diyerek bu görevin önemine işaret etmiştir (abç).

Siyasal polisin elinde yalnız kendi ülkesinin değil, emperyalist sistemin genel teknik ve parasal olanakları da vardır. Siyasal polis güçlü bir düşmandır ama yenilmez, başa çıkılmaz bir güç değildir. Ona karşı bizim, komünistlerin de çeşitli silahları, dayanakları vardır. Önemli olan, bu dayanaklarımızı doğru Leninci ideolojik, siyasal, örgütsel çalışmamızla, uyanıklığımızla, hünerimizle güce çevirebilmektir.

Siyasal polise karşı savaşabilmenin ilk koşulu, onun devlet aygıtı içindeki can alıcı önemli yerini anlayabilmek, kullandığı yolları, yöntemleri öğrenebilmektir. Bununla bağlı olarak komünistlerin siyasal polise karşı savaşımında iki önemli etken vardır. Birincisi, moral, siyasal etkendir. İnancı derin, çizgisi sağlam bir komünist siyasal polise karşı daha iyi savaşabilir. İkincisi, profesyonel bilgi ve deneyimdir. Siyasal polisin işleyişini, onun tuzaklarına düşmemeyi öğrenmektir. Teknik olanakları örgütsel düzeyimizin kaldıracağı en ileri ölçüde kullanmayı bilmektir.

Kuşkusuz, bu iki etken ancak birlikte olursa siyasal polise karşı başarılı bir savaş verebiliriz. Ne inanç, doğru çizgi, ne de profesyonel bilgi tek başına yetmez. Yine de, belirleyici olan, herşeyin başında gelen doğru ideolojik çizgidir. Eğer biz iyi komünistlersek siyasal polisin devlet aygıtı içindeki yerini iyi anlayabilir ve yasal, legal aldatmacalara kapılmayız. Güveneceğimiz, dayanacağımız tek gücün partimizin ideolojik, siyasal, örgütsel gücü olduğunu biliriz ve siyasal polise karşı savaşı, bu savaşın sanatını, profesyonel bilgisini öğrenmeyi boşlamayız.

İŞÇİ MİZAHI

İDEOLOJİ FUKARASI

İŞÇİNİN SESİ

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbın!

ÇEK-AL

Günün görevi: Kıran kırana demokrasi savaşı!

Yıl:11, Sayı:263, 23 Temmuz 1984

ULUSALLIK

Memet Kurtalan — Kasım Zorlu

– I –

Giriş

Eski Mısır'da kimsenin düşüncesi ülkenin sağında ve solunda bir duvar gibi yükselen Libya ve Arabistan dağlarını aşmıyordu. İnsanlar, daha öteye giderlerse, yeryüzünün biteceğini ve boşluğa düşeceklerini sanıyorlardı. Eski Mısırlılar, kendi dünyalarında bir benzerini göremedikleri için Nil nehrine "ırmak", kendilerine de "insan" derlerdi.

Gel zaman, git zaman, bir gün Babil medeniyetiyle karşılaştılar. Böylece yeryüzünün sandıklarından daha geniş olduğunu ve kendilerine benzeyen "yaratıkları" barındırdığını gördüler. Bu arada, Nil'e benzeyen bir akarsuyun varlığını keşfettiler. Ama, o da ne, bu ırmak kuzeyden güneye akıyordu. Oysa, ırmak dediğin, Nil gibi güneyden kuzeye akardı. Bu "garip durumu" torunları da bilsin diye firavun I. Tutmos'un emriyle tapınaklarına şöyle yazdılar: "Fırat'ta su tersine dönmüş, geriye doğru akıyor."

Eski Mısırlıların Babillilerle ilk karşılaştıkları zamanlarda onlara "insan"lık sıfatını bahşedip bahşetmedikleri pek belli değil. Ama daha sonraki yıllarda, dış dünyayla ilişkiler arttıkça, M.Ö. 3000'lerde Ehnaton zamanında tapınaklardaki yazıtlarda "insanlık" sözcüğü belirmeye başladı. Eskiden güneşin yalnızca kendileri için doğduğunu sanırlardı. Ehnaton zamanında güneş, "ey, bizi ve öteki ülkelerdeki insanları aydınlatan, ısıtan güneş" oldu.

İnsan topluluklarının birbirinden yalıtılmışlığı çok uzun çağlar sürdü. Üretici güçler geliştikçe, ilişkiler arttıkça topluluklar birbirlerini tanıdılar. Daha geniş insan toplulukları oluştu. Yeryüzü "genişledi".

Ama, yine de, ortaya çıkan uygarlıkların birbirleriyle bağı zayıftı. Herbiri *kendi tarihlerini* yaşadı. Çünkü, o toplumların maddi yaşamlarını üretmeleri için kaçınılmaz olarak birbirleriyle ilişki kurmaları gerekmiyordu. Bu yüzden, o toplumların varoluşları, yerel bir karakter taşıyordu.

Kapitalizmin doğuşuyla, toplumları birbirine bağlayacak, yerel-ülkesel sınırlılıklardan evrenselliğe götürecek *nesnel mekanizmalar* da oluşmaya başladı. Kapitalizm önce ulusal pazarı, daha sonra dünya pazarını bütünleştirme işine girişti. Üretici güçler geliştikçe, işbölümü ilerledikçe giderek daha çok insan toplulukları dünya pazarının girdabı içine girdi. Toplumların, coğrafi topraklarının birbirinden kopukluğu tutarlılıkla ve kalıcı olarak ortadan kalkmaya başladı. Böylece tarih, kapitalizmle birlikte gerçek anlamda dünya tarihi oldu. Artık, örneğin İngiltere'de buhar kazanının icad edilmesi gibi bir yerel olay, bütün toplumların geleceğini yani dünyanın gidişini belirleyen bir evrensel anlam kazanıyordu.

Kapitalizm öncesinde yaşayan bazı düşünürler, bu gelişimi sezi düzeyinde algılamışlardı. Bu yüzden, "insanlar ayrılıklarının üstesinden gelsinler, bu dünyada kardeşçe yaşasınlar" diyorlardı. Hatta, Komünist Birliği'nden önceki işçi hareketi de aynı içerikte bir belgi kullanıyordu: "Tüm insanlar kardeştir."

Bu belgi, kapitalizmin uluslararasılaştırıcı karakterini doğru bir içerikle vermiyordu. Dünya-tarihsel ilerleyişin bilimsel yönünü *Komünist Manifesto* şöyle gösterdi: "Bütün ülkelerin işçileri birleşin!"

Bu belginin formüle edildiği 1847'den bu yana dünya çok değişti. Toplumların varoluşları, bugün artık çok daha belirginleşmiş uluslararası süreçlerce tanımlanıyor:

Serbest rekabetçi kapitalizm döneminde mal alışverişine dayanan dünya pazarı, emperyalizm olgusuyla köklü bir derinlik kazandı. Eski ulusal ekonomilerin birbirleriyle ticaret ilişkisinin bağrından, çok daha derinlere, üretime dayanan köklü bir bütün doğdu. Bir sistem olarak "dünya kapitalist ekonomisi" oluştu. Özellikle bilimsel-teknik devrimin üretim süreçlerinin uluslararasılaşması yönünde yaptığı güçlü etki, "bütün ülkelerin işçileri birleşiniz" belgisinin içeriğini daha da zengileştirmiştir. 1847'lerde bir avuç insanın kavrayabildiği bu belgi, bugün geniş yığınların günlük yaşamlarından görebilecekleri pratik bir hedef olmuştur.

"Burjuva-ulusal devlet çerçevesi, birinci çağda, kendini feodalizmden kurtarmakta olan bir insanlığın üretici güçlerinin *gelişmesine* ana dayanak oluştururken, şimdi, üçüncü çağda üretici güçlerin daha öteye gelişmesine bir *engel* durumuna gelmiştir. Burjuvazi, yükselen ve ilerici bir sınıf olmaktan çıkmış, gerileyen, çürümüş ve gerici bir sınıfa dönüşmüştür." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.21, s.149)

– II –

Ulus-ulusal devlet

Dünya yerinde durmuyor, sürekli değişiyor. Kapitalizm biteviye kendini yeniliyor. Bu durum komünistlerin önüne çözülmesi gereken yepyeni sorunlar getiriyor. Yanıt bekleyen sorunlardan biri de, özellikle bilimsel-teknolojik devrimle iyice hızlanan uluslararasılaşmanın ulusları çözücü yöndeki etkisidir.

Bunu daha iyi anlayabilmek için önce, ulus, ulusal devlet gibi kavramlara kısaca bakalım.

Ulus nedir? Ulusun ortaya çıkışı

Ulusun genel olarak kullanılan tanımını Stalin şöyle vermiş:

"Ulus dört ana özelliğin birarada varlığı temeli üstünde kurulu, tarihsel olarak oluşmuş istikrarlı bir insan topluluğudur. Bu özellikler şunlardır: Ortak bir dil, ortak bir toprak parçası, ortak bir ekonomik yaşam ve ulusal kültürün belirli ortak yönlerinde kendini gösteren ortak bir psikolojik yapı." (Stalin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.11, s.348)

Ulus feodalizmden kapitalizme geçiş döneminde, kapitalizmin feodalizm üstündeki zaferine paralel olarak ortaya çıkmıştır. Üretici güçlerin gelişiminde belli bir tarihsel döneme ait kaçınılmaz tarihsel bir olguyu anlatır. Lenin'in deyimiyle, "ulus, toplumsal gelişmenin burjuva çağına ait kaçınılmaz bir ürün, kaçınılmaz bir biçimdir."

Kapitalist üretim biçiminin egemen olabilmesi, meta üretiminin zaferi için nüfusun dağınıklığına, üretici güçlerin kopukluğuna, bölgelerarası çıkar farklarının yarattığı bölünmüşlüğe son vermek gerekiyordu. Toplumsal ilerlemenin aracı olarak ortaya çıkan burjuvazi bu tarihsel görevi yerine getirdi.

Marks ve Engels *Komünist Manifesto*'da bunu şöyle anlatıyor:

"Burjuvazi giderek nüfusun üretim araçlarının ve mülkiyetin darmadağınık yapısını kaldırıyor, nüfusu birleştirdi. Üretim araçlarını merkezileştirdi ve mülkiyeti az ellerde yoğunlaştırdı. Bunun zorunlu sonucu siyasal merkezileşmeydi. Bağımsız ya da zayıf bağlarla bağlı, ayrı çıkarları, yasaları, hükümetleri ve vergi sistemleri olan bölgeler biraraya getirildi. Tek bir hükümeti, tek bir siyasal sistemi, tek bir ulusal sınıf çıkarı, tek bir sınır ve gümrük düzeni olan tek bir ulus oluşturuldu." (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, İng. basım, c.1, s.39)

Ulusal devlet

Böylece burjuvazi bir sınıf olarak ortaya çıkmasıyla birlikte ayakta kalabilmek, feodalizmi alt edebilmek için artık ulusal çapta örgütlenmek zorunda kaldı. Burjuvazinin bu ulusal çapta örgütlenişinin en elverişli biçimi olarak "ulusal devlet" ortaya çıktı.

Lenin bunu şöyle açıklıyor:

"Tüm dünyada kapitalizmin feodalizm üstündeki sonul zaferi dönemi ulusal hareketlerle bağlıdır. Meta üretiminin tam zaferi için burjuvazi iç pazarı ele geçirmek zorundadır ve nüfusu tek bir dili konuşan, siyasal olarak birleştirilmiş bir alanın varlığı gereklidir. Ulusal hareketlerin ekonomik temeli burada yatar...

"Bu yüzden tüm ulusal hareketlerin eğilimi modern kapitalizmin gereksinimlerini en iyi karşılayan *ulusal devletlerin* kuruluşu yönündedir. En derin ekonomik etkenler bu amaca doğru iter ve bu yüzden yalnızca Batı Avrupa'nın tümü için değil, tüm uygar dünya için ulusal devlet kapitalist dönemin tipik ve doğal devletidir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.20, s.396)

Ulusun ve ulusal devletin evrimi

Ulusların doğuşu, ulusal devletlerin ortaya çıkışı, toplumsal gelişmenin, üretici güçlerin gelişmesinin önünü açması nedeniyle tarihte ilerici bir işlev görmüştür. Yürükoğlu yoldaş şöyle diyor:

"...1789 Büyük Fransız Burjuva Devrimi ile 1871 Paris Komünü arası Avrupa'da burjuvazinin yükseliş dönemidir. Geneliyle burjuva-demokratik, ozeliyle burjuva-ulusal hareketler dönemidir. Feodal yapıların yıkıldığı, ulusal devletlerin ortaya çıktığı bu dönemde burjuvazi *devrimcidir*, ilericidir. Toplumun ilerleyebilmesinin nesnel gereklerini saptayabilmiş ve bunları engelleyen ana düşmana karşı tüm gücüyle savaşmıştır. Bu anlamda, 1871 Paris Komünü'ne dek Batı'da burjuvazi *ulusal burjuvazi* olarak nitelenebilir." (R. Yürükoğlu, *İşçinin Sesi*, s.113-114)

Ulusal burjuvazi tarihteki bu ilerici rolünü yerine getirir getirmez gerici bir konuma düşmeye başlıyor. 1871 sonrası dönem için Yürükoğlu yoldaşımız şöyle yazıyor:

"İkinci dönem 1871'den 1914 Birinci Emperyalist dünya savaşına dek olan arayı kapsar. Bu dönem, kapitalizmin tüm egemenlik ve emperyalizme yükselme dönemidir. Serbest rekabetçı kapıtalizm, yerini finans kapitale, *emperyalizme* bırakmaktadır (...) Bu dönemle birlikte burjuvazi artık 'ulusal burjuvazi' tanımındakı burjuvazi değildir." (*agy*, s.113-114)

Bu dönemde burjuvazi ulusal niteliğini yitirmektedir. Bundan sonraki, üçüncü döneme gelindiğinde ise durum tamamen değişmiştir:

"Burjuva-ulusal devlet çerçevesi, birinci çağda, kendini feodalizmden kurtarmakta olan bir insanlığın üretici güçlerinin *gelişmesine* ana dayanak oluştururken, şimdi, üçüncü çağda üretici güçlerin daha öteye gelişmesine bir *engel* durumuna gelmiştir. Burjuvazi, yükselen ve ilerici bir sınıf olmaktan çıkmış, gerileyen, çürümüş ve gerici bir sınıfa dönüşmüştür." (Lenin, *agy*, c. 21, s.149)

Gericileşen burjuvazinin karşısında artık koca bir gövde, işçi sınıfı durmakta ve ilerlemenin bayrağını taşımaktadır. Ancak kimilerinin sandığı gibi ulusal burjuvazinin yerine "ulusal proletarya" geçmiş değildir. Bir kez burjuvazinin kendisi ulusal sınırlardan çoktan taşmış, iyice kozmopolit bir nitelik kazanmıştır. Öte yandan, savaşımı ortak olmaktan da öteye, artık hızla tek vücutlaşan dünya işçi sınıfı, burjuva kozmopolitizminin karşısına proletarya enternasyonalizmiyle dikilmiştir.

Gericileşen burjuvazinin karşısında artık koca bir gövde, işçi sınıfı durmakta ve ilerlemenin bayrağını taşımaktadır. Ancak kimilerinin sandığı gibi ulusal burjuvazinin yerine "ulusal proletarya" geçmiş değildir. Bir kez burjuvazinin kendisi ulusal sınırlardan çoktan taşmış, iyice kozmopolit bir nitelik kazanmıştır. Öte yandan, savaşımı ortak olmaktan da öteye, artık hızla tek vücutlaşan dünya işçi sınıfı, burjuva kozmopolitizminin

karşısına proletarya enternasyonalizmiyle dikilmiştir.

- III -

Günümüzde durum

Ulus, ulusal devlet konusuna kısaca değindikten sonra, konuyu ilerletebilmek için şimdi günümüzde olan bitenleri, dünya kapitalist ekonomisinin geçirdiği değişimleri Yürükoğlu yoldaşımızın *"Durum ve Görevlerimiz — 1983"* kitabından özetleyelim:

1. *Uluslararası ticaret*

a. Dünya kapitalist ekonomisinde üretilen tüm meta ve hizmetlerin yüzde 15'i uluslararası ticarete gidiyor.

b. Az gelişmiş ülkelerden emperyalist ülkelere ham madde gidiyor, mamul madde geliyor. Bu geleneksel alışverişte son yıllarda yavaş fakat kesin bir değişme var. Az gelişmişlerin mamul madde ihracatı, toplam mamul madde ihracatı içinde giderek daha fazla yer tutuyor.

c. Uluslararası ticaretin giderek artan bölümü tekellerin çeşitli ülkelerdeki birimleri arasında, ya da tekelle şu ya da bu ülkedeki alt sözleşmeler yoluyla kendisine bağladığı yavru şirketler arasında bir meta akımı biçimini alıyor. Dünyada uluslararası ticaretin giderek artan bölümü, tek tek tekellerin dünya çapında planlaması sonucunda ortaya çıkıyor.

2. *Dış yatırımlar* Emperyalist ülke tekellerinin yatırımları hâlâ ağırlıkla kendi aralarındadır. Ancak az gelişmişlere, özellikle orta derecede gelişmiş ülkelere yaptıkları yatırımlar oransal olarak artıyor.

3. *Üretimin yer değiştirmesi:* Bu, uluslararası işbölümünün değişmekte olduğunun en önemli göstergesidir.

a. En yaygın biçimi, tekelin İngiltere'deki fabrikayı kapatıp Nijerya'da açması.

b. Türkiye'ye yakın olan bıçimi, yerli sermayenin gelişip o alanları ileri kapitalist ülkelerden alması.

Artık küçük, büyük anlamlı bir kapasitede çalışan tüm şirketler yaşamak istiyorlarsa, üretimlerini giderek uluslararası düzeyde örgütlemek zorundadır. Üretim süreci artık dünya çapında örgütlenmek istiyor. *Sınırlar hepten gerici bir rol oynuyor.* Ve artık bugün *gerçek bir dünya işçi sınıfından* söz edilebilir.

Anlatılanları şöylece genelleyebiliriz:

"Dünya kapitalist ekonomisi (*Zayıf Halka*'da tanımladığımız gibi) sınırlı bir dış ticaret ilişkisi olan, kendine özgü hareket yasalarıyla gelişmesi belirlenen otonom ulusal kapitalist ekonomilerin basit bir toplamı değildir. Bu tek tek ekonomiler tek bir bütünün, *dünya kapitalist ekonomik sisteminin organik unsurlarıdır.*

"Bu nedenle, tek tek ekonomiler arasında, ya da emperyalist ülkelerle az gelişmiş ülkeler arasında, genel dünya kapitalist ekonomisi içinde bir etkileşme söz konusudur. Tüm birimler, organik parçası oldukları o bütünün içinde birbirlerini etkiliyorlar. Bu etkileşme sonucunda ortaya çıkan genel sonuç, dünya kapitalist ekonomisinin biçimini belirliyor. Bir kez bu belirlendi mi, tekil ülkelerin konumları ona göre önceden verilidir artık." (R. Yürükoğlu, *Durum ve Görevlerimiz 1983*, s.23-24)

- IV -

Uluslararasılaşma ve ulusallık sorunu

Yukarıda yoldaşımızın kitabından günümüzdeki göstergelerini özetlediğimiz uluslararasılaşmanın konumuz açısından üzerinde durulması gereken çeşitli yönleri vardır.

Bir kez, ulusun tanımında gördüğümüz ekonomik yaşam birliği, artık ulus çerçevesini aşıp uluslararası bir toplumun temelini döşüyor.

Bugün ekonomik yaşam birliği, uluslararası alanda bir olgudur ve giderek güçlenmektedir. Bununla bağlı olarak bir dünya dili gibi konular da giderek daha çok tartışılır olmuştur.

Ulus olgusu, oluşmakta olan uluslararası toplumun içinde erimekte, yerini daha geniş bir toplumsal birliğe bırakmakta, bu anlamda çözülmektedir. Toplumların dünya tarihsel varoluşu öne çıkıyor, ulusallığın, ülkeselliğin nesnel temelleri zayıflarken, uluslararasılığın nesnel temelleri hızla döşeniyor.

İkincisi, bu süreç henüz emperyalizmin, uluslararası sermayenin egemen olduğu koşullarda ilerliyor. Ancak, uluslararası sermaye, çoktan gericileşen sınırları, ulusallığın getirdiği sınırlamaları aşarken, ilericileşmiş olmaz. Özellikle reel sosyalizmin varlığında, kapitalizm yıkılmamak için ilerlemek zorundadır. Ama, bu ilerlemeyi çok daha kestirmeden, hızlı ve sancısız sağlayabilecek bir sınıf ve bir sistem dururken, onun sağlaması başlıbaşına gericilik oluyor. Nitekim, uluslararası finans kapitalin çıkarları doğrultusunda yürüyen bu ilerleme bugün tüm dünya halkları için büyük bir sancı kaynağı oluşturuyor. Ulusların uluslararasılaşması, güçlünün zayıfı ezmesi, sömürmesi, savaşlar, yıkımlar yoluyla gerçekleşiyor. Şimdi buna daha yakından bakalım.

Güçlüler açısından durum

Önce kurtlar sofrasının başına çöreklenen emperyalist ülkelerin ve uluslararası finans-kapital odaklarının durumuna kısaca göz atalım.

Anlamlı bir dünyasal ekonomik ilişkiyi temsil eden finans-kapital odaklarının, statükoyu korumak, ekonomik eylemlerini bağrından çıktıkları metropollerde yoğunlaştırmak gibi "ulusal" bir sorunları artık yoktur. Kâr oranlarının düşüşünün etkilerini azaltmak, kârlarını çoğaltmak için ne gerekiyorsa onu yapıyorlar. Bir yandan, otomasyon ve üretim süreçlerinin rasyonalizasyonu hız kazanıyor. Öte yandan, yatırımlar daha ucuz ve örgütsüz işgücünün bulunduğu az gelişmiş ülkelere kayıyor. Emperyalist sermayenin metropollere yaptığı yatırımlar oransal olarak azalıyor.

Bu durum, emperyalist sermaye ile emperyalist devlet arasında bir çelişkiye yol açıyor. Evet, bu devletler emperyalist sermayenin aracıdır, devlet-tekelci kapitalizminde hükümetler finans-kapitalin yürütme kurullarıdır. Ama bu son tahlilde böyledir. Bu yürütme kurullarında bir işbölümü ve devletlerin işbölümünde üstlendiği bazı görevler vardır. Sermaye hiyerarşisinin gövdesiyle tepesi arasındaki ilişkiyi düzenlemek, ülkede "çalışma barışını" korumak, yani üretimin dış koşullarını sağlamak, toplumsal patlamaları önlemek, vb.

Devletin üstlendiği bu görevler, aslında, ulusal devleti yaratan tarihsel gerekliliklerle de bağlıdır. Ulusal devlet, asıl olarak, feodalizmin başıbozukluğuna, keyfiliğine karşı, sermayenin ulusal pazarı bütünleme istemine yanıt olarak ortaya çıktı.

Ulusal devlet, bu anlamda, sermayenin geçmişte kalan ulusal eylemleri döneminin mirasıdır. Emperyalizm olgusuyla uluslararası kapitalist işleyişler derinleştikçe devletlerin işlevleri çeşitlendi. Ama devletler, sermayenin uluslararasılaşmasını her zaman üstüne kapandığı toplum açısından değerlendirdiler.

Emperyalist ülkelerde, yeni tarihsel koşullarda ortaya çıkan ulusallık savunusu, esas olarak, devletlerin sermayenin uluslararası hareketi üstündeki etkilerinin zayıflıyor oluşundan kaynaklanıyor.

Devlet-tekelci kapitalizmi, tekellerin gücüyle devletin gücünün içiçe geçmesi, bir tek mekanizmada bütünleşmesi demektir. Ama dünyasal bir ekonomik ilişkiyi içeren sermaye için bu tek mekanizmanın içine çakılıp kalmak diye bir zorunluluk yoktur. Uluslararası sermaye pekâlâ örneğin hem Fransa devlet tekelci kapitalizminin (DTK) hem de Yunanistan DTK'sının bir parçası olabilir. Zaten sermaye gittiği her yerde devletin gücünü yedeğine alıyor.

Devletlerden göreli bir bağımsızlıkla hareket eden uluslararası sermayeyi, üretici güçlerin yeterli bir gelişmişlik düzeyini varsayarsak, herhangi bir kara parçasına bağlayan nesnel bir bağ yoktur. Oysa, DTK dediğimiz tek mekanizmanın öbür yüzü için ortada bir ülkesellik sorunu vardır. Devlet de canı isterse alıp başını gidemez ya! Sırtında yumurta küfesi var. İşte ulusallık savunusu dediğimiz devletlerin bu nesnel konumundan kaynaklanan ülkesellik savunusudur.

Görüldüğü gibi, bu ulusallık savunusu klasik anlamda bir ulusçuluğa özdeş değildir. Ayrıca devletlerin sözcülüğünü yaptığı ulusallık savunuculuğunu hiç de uluslararası sermayeye karşı birşey olarak algılamamak gerekir. Paradoksal bir durum var. Devletlerin ekonomik önlemleri bir yanıyla sermayenin uluslararası hareketine engeller çıkarıyor. Ama alınan önlemlerin tümü uzun erimde değerlendirildiğinde yine de devletlerin, sermayenin genişletilmiş yeniden üretimi için daha elverişli bir ortam hazırladığı ve sermayeye daha geniş hareket olanakları sağladığı görülür.

Alınan önlemleri ve sonuçlarını kısaca şöyle özetleyebiliriz:

Özellikle işlerin iyi gitmediği emperyalist ülkelerde, hükümetler eliyle, uzun zamandır pek duyulmayan "yerli malı kullan" belgisi yükseltiliyor. Korumacılık duvarları yükseltiliyor. Endüstrinin verimliliğini arttırmak, ülkeyi dış pazarda rekabet edebilir hale getirmek belgileri etrafında bir toplumsal heyecan yaratılmak isteniyor.

Ülkenin dünya pazarında rekabet edebilirliğini kapitalist yoldan arttırma siyaseti işçi sınıfının, emekçi halkın yaşam koşullarında ciddi kötüleşmelere yol açıyor. Otomasyon ve rasyonalizasyonun ilerleyişi işsizler ordusunu görülmedik boyutlara yükseltiyor. Yüksek orandaki işsizlik yapısallık kazanıyor. Sermayenin kaçış nedenlerinden olan işgücünün "pahalı"lığına ve örgütlülüğüne karşı planlı ve koordineli bir saldırı yürüyor. Gerçek ücretler düşüyor, sendikal haklar kısıtlanıyor, devletin baskı aygıtlarının yetkileri arttırılıyor. Kamu harcamaları, sosyal yardımlar azaltılıp, kaynaklar sermaye geri dönsün diye yatırımı teşvik programlarına aktarılıyor.

Bütün bu önlemler, işçi sınıfına, "güzel günlere" yeniden dönebilmek vaadiyle benimsetilmek isteniyor. "Hepimiz aynı gemideyiz, hep birlikte dönemin bizden istediği özveriyi yaparsak düze çıkarız" deniyor.

Bizim bildiğimiz, sermayenin başka ülkelere kayması, "sermayeyi yollayan ülkelerdeki gelişmeyi belli ölçüde boğabilirken, bütün dünyada kapitalizmin daha da gelişmesini yaygınlaştırıp derinleştirmeden edemez." (Lenin, *agy*, c.22, s.243)

O zaman, dünya proletaryasının en eski ve en köklü müfrezelerinin tarihsel görevlerinin yönü beliriyor. Dünya proletaryası, dünyayı değiştirici yönde davranması için *bir kez daha* gözlerini Batı işçi sınıfına çeviriyor:

"İleri kapitalist ülkeler işçi sınıfı için tek geçerli strateji bilimsel-teknolojik devrimin üzerine kurulu bir stratejidir. Detant koşullarının da varlığı dikkate alınırsa, Avrupa ve Kuzey Amerika işçi sınıfları için gündemin baş sorunu, *bilimsel-teknolojik devrimin olabildiğince yayılmasını sağlayacak, kapitalist sistemin kendi açmazlarını savaşla önlemesine karşı duracak ve halkları bilimsel-teknolojik devrimden sosyalist devrime ulaştıracak bir strateji* çizmektir." (R. Yürükoğlu, *Kankun Konferansı ve Düşündürdükleri,* s:24)

Güçsüzlerde durum

Uluslararasılaşma süreci emperyalist ülkelerde bile geniş emekçi yığınların yıkımı, işsiz, yarına güvensiz bir durumda bırakılması yoluyla işliyor. Ama büyük emperyalistlerin dışındaki kapitalist ülkelerde, işleyiş daha da yıkıcıdır. Bu ülkelerde nüfus kırılıyor, açlık gibi

sorunlarla karşılaşıyor. Bununla bağlı olarak son yıllarda ulusallık konusu, dünyanın bu kesiminde de büyük bir ağırlık kazandı. Özellikle de IMF'in yıkım reçeteleriyle birlikte yaygın olarak tartışılıyor.

Biz burada bu ülkelerin geneline girmeyeceğiz. Bunlara bir örnek olarak Türkiye'nin durumunu ele alacağız.

"Kapitalist egemenlik uluslararasıdır. Bu nedenle kurtuluş için işçilerin tüm ülkelerdeki savaşımı ancak işçiler uluslararası sermayeye karşı ortaklaşa savaşırlarsa başarılı olur. Bu nedenle kapitalist sınıfa karşı savaşta Rus işçisinin yoldaşı Alman işçisi, Polonya işçisi ve Fransız işçisiyken, aynı bunun gibi düşmanı da Rus, Polonya ve Fransız kapitalistidir. Bununla bağlı olarak, son dönemde yabancı kapitalistler büyük bir istekle sermayelerini Rusya'ya aktarıp burada kendilerine bağlı fabrikalar kuruyorlar ve yeni işletmeleri yürütecek şirketler oluşturuyorlar. Açgözlü bir biçimde kendilerini... bu genç ülkeye atıyorlar. Uluslararası sermaye ellerini Rusya'ya çoktan uzattı. Rusya işçileri de ellerini uluslararası işçi hareketine uzatıyorlar." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.2, s.109)

Türkiye

Türkiye aslında dünyaya açılmada oldukça geç kalmış bir ülkedir. Türkiye sosyal sermayesinin ağırlıkla yerli-ulusal bileşiminden de bu görülebilir.

Türkiye burjuvazisi tarih sahnesine geç geldi. Uzun süre devletin kanatları arkasına sığınarak yoğun bir yerel-ülkesel sermaye birikimine yöneldi. Emperyalizmin yutucu etkilerini, devletin korumacılığıyla ve dünyadaki çelişkilerle oynayarak savuşturdu. Tuttuğu bu gelişme yolunun bir sonucu olarak, çağdaşı-benzeri kapitalizmlere göre çok daha az doğrudan sermaye yatırımından yararlandı. Yabancı sermayenin toplam sermaye içindeki oranının hâlâ çok düşük oluşunda ve genel olarak Türkiye kapitalizminin bu gelişme tarzında Türkiye'nin gerçekten çok ulusçu bir ülke oluşunun rolü büyüktür.

Türkiye tekelci ve tekeldışı sermayesi emperyalist finans-kapitalin genişletilmiş yeniden üretimi sürecinin bir parçasıdır. Yerli burjuvazi, pazar, sermaye ve teknoloji açısından dış tekellere kökten ve daha güçsüz bir konumdan bağımlıdır. *"Ekonomik bağımlılık"* dediğimiz budur. Dolayısıyla, yerli burjuvazi elinde toplanan artık-değerin bir bölümünü emperyalist sermayeye transfer eder.

Ekonomik bağımlılık mekanizması içinde, dış tekellerin kendi aralarındaki çelişkiler, yerli tekellere, oradan da tekeldışı burjuvaziye yansımaktadır. Böylece genel olarak yerli burjuvazi iyice heterojen bir yapı kazanmaktadır.

Bu heterojenlikten ötürü, uluslararası işbölümünün dayatmaları ve içten yükselen emperyalistleşme gereksiniminin haretiyle oluşan dünyaya açılma siyaseti çok çelişkili çıkar çatışmalarına yol açıyor.

Bir yandan, dünya kapitalist ekonomisi, Türkiye kapitalizmini kendisine daha derinden entegre etmek için çok köklü operasyonlar dayatıyor. Öte yandan içteki bunalımın basıncı, ekonominin yönetici tepelerini dış pazarlara doğru itiyor.

Ama ne olursa olsun, Türkiye'nin kapitalist sistem içindeki yeri nedeniyle ortada Türkiye kapitalizmine çıkarılan bir fatura vardır. Nitekim kimse dünyaya açılmanın gerekliliğini sorguya çekmiyor. Kavga bu açılışın nasıl yürütülmesi ve faturayı kimin ödemesi gerektiği üstünedir.

Finans-kapital odakları ve tekel-dışı sermaye, bağlı oldukları uluslararası tekellerin bu açılıştaki etkinliklerine ve hiyerarşide tuttukları yere göre değişen oranda hırçınlık gösteriyor. Tabii ki herkes faturayı birbirine yıkmak istiyor. Devlet de hepsi adına "Türkiye'nin dünyada hakettiği yerin" kavgasını veriyor. Yani bütün siyasal gücünü, jeopolitik konumunu kullanarak fatura üstüne pazarlık ediyor. Ulusallık davasının burjuva kamptaki motifleri bu çerçevede geliyor.

Hangi yoldan ilerlerse ilerlesin sömürünün biçimi ve yoğunluğundaki bu değişmeler, küçük burjuvaziye büyük bir yıkım getiriyor. Canhıraş ulusallık feryatlarının asıl nedeni budur.

- V -

Ulusallık değil proletarya enternasyonalizmi

Küçük burjuvazinin üretimde tuttuğu yer, küçük mülk sahipliliği temelinde belirir. Kendini yeniden üretimin bu türü, asla büyüyerek toplumda egemen olamaz, ülke sınırlarını aşıp enternasyonal karakter alamaz. Oysa kapitalizmin iki temel sınıfı olan burjuvazi ve proletarya için durum farklıdır. Kapitalizm geliştikçe, nesnel olarak, burjuvaziyi kozmopolitliğe, proletaryayı enternasyonalistliğe götürür. Bu sınıflar için doğal gelişme doğrultusu olan dünyaya açılma, küçük burjuvazi için yıkıcı sonuçlar verir. Onun varoluş koşullarını sürekli kemirir.

O halde, küçük burjuvazinin sınıf varlığını sürdürebilmesi, kendi küçük dükkanının müşterisini, tarlasının sınırlarını, zenaatinin geçerliliğini "kem gözler"den koruyabilmesine bağlıdır. Küçük burjuvazi, bu nedenle, ekonomik anlamda gericidir. Sınıf varlığını tehdit ettiği için ölçeklerin büyümesine karşıdır. İşbölümünün ilerlemesine, teknolojik gelişmeye düşmandır. Geçmişi özler, en azından statükoyu korumaya çalışır.

Marks'ın deyişiyle, "burjuvazi dünyayı, küçük burjuvazi iç ticareti temsil eder". (K.Marks, *Marks-Engels Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.6, s.79) İç ticaret ülkeyi, ülke sınırlarının aşılmazlığını öngörür. Böyle olduğu için de, küçük burjuvazi, her zaman iç ticareti koruyan gümrük duvarlarından yanadır. "Dış" dünyaya, "dış" ekonomik güçlere karşı ülkeyi, yani "dükkanı" savunur. Bu anlamda ülkeseldir, ulusallıktan yanadır. Nitekim ulusallık feryatlarının da hem ana hedefi hem ana kaynağı odur.

Bu ulusallık feryatları Türkiye'de son zamanlarda doğrudan bu başlığı taşıyor. Bazı legal dergiler "ulusallık" üzerine özel sayılar yayınladılar vb. Ancak feryatlar yalnız bu başlık altında değil, çok çeşitli görünümlerde çıkıyor ve özellikle de yabancı sermaye konusunda odaklaşıyor.

Türk ya da yabancı uluslararası sermayeye karşı savaş biçiminde değil de, yalnızca "yabancı", Türk olmayan sermayeye karşı bir yakınma biçiminde bir yabancı sermaye düşmanlığı ortalığı sarıyor. Bunda da menşevikler ön saflarda yürüyorlar. Son zamanlarda küçük burjuvaca bir yabancı sermaye düşmanlığının yanına bir de "ulusal sermayemizin" dışa gitmesine yönelik "eleştiri" kattılar.

Yabancı sermaye konusunda Lenin'in tutumunu gösterecek bir örnek verelim:

> "Kapitalist egemenlik uluslararasıdır. Bu nedenle kurtuluş için işçilerin tüm ülkelerdeki savaşımı ancak işçiler uluslararası sermayeye karşı ortaklaşa savaşırlarsa başarılı olur. Bu nedenle kapitalist sınıfa karşı savaşta Rus işçisinin yoldaşı Alman işçisi, Polonya işçisi ve Fransız işçisiyken, aynı bunun gibi düşmanı da Rus, Polonya ve Fransız kapitalistidir. Bununla bağlı olarak, son dönemde yabancı kapitalistler büyük bir istekle sermayelerini Rusya'ya aktarıp burada kendilerine bağlı fabrikalar kuruyorlar ve yeni işletmeleri yürütecek şirketler oluşturuyorlar. Açgözlü bir biçimde kendilerini... bu genç ülkeye atıyorlar. Uluslararası sermaye ellerini Rusya'ya çoktan uzattı. Rusya işçileri de ellerini uluslararası işçi hareketine uzatıyorlar." (Lenin, *agy*, c.2, s.109)

Dikkat edilirse Lenin, yabancı sermayeye karşı Türkiye'de çok rastlanan yakınmadan uzaktır. Yabancı sermayeye karşı gösterdiği hedef ulusallık değil, proletarya enternasyonalizmidir. İşçi tavrı budur.

Küçük burjuvazi yakınıyor. Bu tür yakınma doğru değildir ama güçlü bir nesnel temele dayanmaktadır.

Türkiye ekonomisinin hızlandırılmış ve tarihsel olarak kısa bir zaman aralığına sıkıştırılmış bir tarzda dünya ekonomisiyle bütünleşmesi küçük burjuvaziye büyük bir yıkım getirmektedir.

Geleneksel küçük burjuvazi hızla çözülüyor. Yerine tekelci kapitalizme daha bağımlısı geliyor. Çok büyük bir bölümü, yarı-proleter yığınlara, işsizler ordusuna ve iş bulabilen küçük bir azınlığı da işçi sınıfına katılıyor.

"Gelişen kapitalizm *genel olarak* emekçi yığınların ezgisini arttırır. Ama işçi sınıfının hoşnutsuzluğunun artması ile diğer emekçi yığınların hoşnutsuzluğunun artması arasında *değişik sınıfsal konumlardan* kaynaklanan bir farklılık vardır. Küçük burjuvazi (daha doğrusu küçük-burjuva öğeler) ancak kendi konumlarını terkedip proletaryanın konumuna geçtiği zaman devrimcileşir. Proletarya ise *sınıf* olarak devrimcidir... İşçi sınıfının öncülüğü, diğer ezilen sınıfların öncüsü oluşu başka türlü açıklanamaz." R. Yürükoğlu, *Üçüncü Program ve Görevlerimiz*, s.100-101

Özellikle 1960'lardan bu yana, büyük ölçekli kapitalist üretim, küçük burjuvaziyi pek çok alandan kovdu. Geleneksel esnaf, ayakkabıcılar, terziler, manifaturacılar, bakırcılar, kalaycılar ortadan kayboldular. Torna-tesviye tezgahları özellikle otomotiv endüstrisinin alt birimleri olarak doğrudan tekelci burjuvaziye bağlandılar.

Tarımdaki dönüşüm, biraz geç geldi ama çok daha korkunç bir yıkımla geldi. Örneğin Virjiniya tütüne geçiş zorlaması yarım milyon küçük üreticinin yaşam tarzını altüst ediyor. Geleneksel tarım ürünlerinin yerine veya yanısıra ikinci bir ürün olarak Bafra, Çarşamba, Merzifon ve Muş'ta soyanın, Kürdistan'da kolzanın özendirilmesi, makinalaşmayı ve varolan tarım tekniğinde köklü değişiklikleri zorunlu kılıyor. Bu, zaten itile kakıla yaşamını sürükleyen küçük üreticinin kendi olanaklarıyla altından kalkabileceği bir yük değildir.

Görüldüğü gibi, dünya ekonomisinin istemleri karşısında eski ölçeklerin, eski üretim tekniğinin geçerliliği uçup gidiyor. Öyle ki, tarımda küçük mülkiyeti belgeleyen tapunun ekonomik bir anlamı kalmıyor. Büyük ölçekli makinalı üretim, küçük üreticinin çitlerini ezip geçiyor.

Koskoca bir yaşam tarzı değişiyor. Ve tabii ki toplumu daha da büyük fırtınalar bekliyor. Komünistler için, küçük burjuvazinin emekçi olarak karşılaştığı acıları anlamamak mümkün değildir. Ama küçük burjuvazinin eski yaşam tarzını savunucu yöndeki ekonomik istemlerine de sahip çıkmak mümkün değildir. Bu, hem ekonomik anlamda gericilik olur, hem de çıkmaz yoldur. Sıkıntıların asıl kaynağı kapitalizmdir. O halde vurulması gereken hedef kapitalist sömürü sistemidir.

Uluslararasılaşmaya, yani kapitalizmin daha da derinleşmesine karşı ulusallığı, yani ülkeye hapsedilmiş daha geri bir kapitalizmi savunmak, küçük burjuvazinin sorunlu yapısına kalıcı bir çözüm getirmez. Kalıcı çözüm, küçük meta üretimine dayalı yaşam tarzının kapitalizmin zoru altında değil, proletaryanın öncülüğünde gönüllü ve yerine daha iyi bir yaşam koyarak çözülmesidir. O bakımdan, küçük burjuvaziye ana mesajımız bir bütün olarak ulusal ve uluslararası kapitalist sömürü sistemine karşı proletarya hegemonyası altında savaştır.

İşçi sınıfının dışındaki emekçilerin sorunlarına yaklaşımda, küçük burjuvaziyi proletarya hegemonyası altında toplama savaşında bu iki sınıf arasındaki konum farklılığını dikkatle gözetmek canalıcı önem taşır:

> "Gelişen kapitalizm *genel olarak* emekçi yığınların ezgisini arttırır. Ama işçi sınıfının hoşnutsuzluğunun artması ile diğer emekçi yığınların hoşnutsuzluğunun artması arasında *değişik sınıfsal konumlardan* kaynaklanan bir farklılık vardır. Küçük burjuvazi (daha doğrusu küçük-burjuva öğeler) ancak kendi konumlarını terkedip proletaryanın konumuna geçtiği zaman devrimcileşir. Proletarya ise *sınıf* olarak devrimcidir... İşçi sınıfının öncülüğü, diğer ezilen sınıfların öncüsü oluşu başka türlü açıklanamaz." (R. Yürükoğlu, *Üçüncü Program ve Görevlerimiz*, s.100-101)

Komünist partisinin yalnızca işçi sınıfının değil, aynı zamanda bütün emekçi halkın öncüsü olması asla ve asla işçi sınıfı ile küçük burjuvazinin çıkarlarının ortak bölenini savunmasından gelmiyor. Komünist partisi, yalnızca işçi sınıfının çıkarlarını savunur. Komünist partisinin işçi sınıfının siyasal sözcülüğünü başarıyla yerine getirmesi, işçi sınıfını yönetici sınıf olarak örgütlemesi, küçük burjuvazinin toplumdaki sorunlarının proletaryanın yolundan kalıcı olarak çözüme sokulabileceği bilinci ve zorlaması temelinde proletarya hegemonyası altında toplanmasıyla bağlıdır. Komünist partisi bu anlamda işçi sınıfı dışındaki emekçilerin de öncüsüdür.

Komita Koordinasyon a Parti ya Komünist a Tırkiyê

TKP EK Üst Bürosu'nun 1 Haziran 1984 tarihli bildirisini Kürtçe veriyoruz

Xwendevanên Hêja!
PKT-Dengê Karkeran, "Mafê Çarenusi ya Gelê Kurd"lı ser him ê Leninizm eşkere qebul dike û dıparêze.

Xeya nıha me ev yeka got û nvisi. Lê em serfırazın ku jı vır şunda emê bı zıman ê Kurdi ji bêjın û bınvisın.

Vê derheqê de hınek şaşi û kêmani yên me yê çêbın. Jı ber ku em nu dest bı nıvisandın a zman ê Kurdi dıkın.

Baweriya me ewe ku hunê kêmani û şaşi yên me bıbaxşın. Emê bere bere van kêmani û şaşiyan temam bıkın.

Redaksiyona Rojnama
Dengê Karkeran
Para Kurdi

Değerli Okurlar!
TKP-*İşçinin Sesi,* "Kürt halkının kendi geleceğini belirleme hakkını" Leninist bir temel üzerinde net bir biçimde kabul edip savunuyor.

Bugüne kadar bu konuyu söz ve yazıyla işledik. Bundan böyle Kürtçe de söyleyip yazacağız ve bundan kıvanç duyuyoruz.

Bu konuda yeni olduğumuzdan bir takım eksik ve hatalarımız olacak. Bu eksik ve hataları hoşgörüyle karşılamanızı diliyoruz. Bu eksik ve hatalarımızı zamanla aşacağız.

İşçinin Sesi
Redaksiyonu
Kürtçe Bölümü

Berbi Imtixanên Nû...

Rojên derbasbuyin da, cıvina Komite ya Koordinasyon a Partiya Komünist a Tırkiyê — Dengê Karkeran, pêk hat. Ev beyan a jêrin du vê pêkanin ê hate weşandın.

Van 25 salên dawin da Tırkiyê dı dirok a xwe da demên heri hem dıji û bı hereket dıji! Jiyana cıvatê da, meydan a siyasi da zıvırandınên tuj bı çargavi pey hev tên. Bı gotına sermiyandaran va, "Bıryarbuyin" nine... Sermiyandari, bı meseleyên ku jı wi çê bune pêra nıkare serederi bıke... Nıkare programên domdar û dur û dırêj pêk bine, û têxe rê. Krizên cıvaki bı serhev tevi krizên abori dıbın. Partiyên siyasi, kadroyên siyasi dı nav serobıno buneki da zutırkê dıxelın û hında dıbın. Yanji jı nu va dıbın komık...

Jiyana cıvaki da her zıvırandınên nû, jı bo her keseki imtıxanên nu ne. Berê seri da komasi jı dersên van imtıxanan, jı cerbandınên xwe derdıkevın serê rê û şuna aksiyonên xwe kıfş dıkın...

Jı bo hereketên siyasi, ditın a rewş a nû û hereket danin a goreyi vê rewşê, mesela hebun û tunebun a wan e..

Sazumana siyasi ya ku vê yekê pêk neyne, sebebê hebun a wi jı meydanê radıbe. Jı bo pêşengiyê tenê ditın ne-bese, serê ewlın da jı bo guhurandın a rewşê, dıvê gavên bıcih werın avêtın. Bı tenê bınıhêrandına va sêyr kırına domdariyên pratik va, domdariyên objektifi nayne femkırın. Bı viya va tenê dı sinorên hediseyên rojin da siyasetên pratik tên bırêkırın ê.. Dı alyê dınê, qerımandın a ılm û zanıstiyê, xebat a jı bo helkırınên meselên ku jiyanê anye dıbe doktrinvani ya teng.. Hereketê şoreşvani ya Tırkiyê yê, dı nav van 15 salên dawin da bı nımuneyên şaşiyên duali va tıjiye.

Iro ji lı Tırkiyê yê rewşeke nû tê jiyan ê.. Divê herkesek derheq a vê rewşê da gotinên xwe eşkere bêje.

Ya Ku Nu ye, Çiye?

Partiya me, qimetkırın a rewşa nû eşkere kır.. Dı dema helbıjartınên 6'ê Kanuna pêşin faşizm kete nav domdari ya jıhev-vebunê, Bı helbıjartınên 25'ê Adar'ê va tevayi revaçuyina vê domdariyê pêşve çu, ev jıhev-vebuna berbe çuyin a 'demoqrasi'yê nebu û rêya domdariyê ji beri her tıştı bı tehrê gel ku dıji faşizmê bı çı gıraniyê daye, yê were kıfş kırın. Ev gotınên partiya meye.

Dı rewş a Tırkiyê yê da, jıhev-vebun (Çözülme) a domdari (Prosses, vetire) a Faşizmê, jı nu va rê vekırın a 'wezyet a şoreşger' zıvırandın a demoqrasi a burjuvazi yê (ku jı berê xıraptır), yan ji dıbe ku Faşizm jı bo mexkemkırın a xwe dest bı êrışên nu bıke.. Jı hev-vebun a domdari (prosses) ya Faşizm ê dı rêke çawan da dımeşe, ev mesela lı aliki, iro xısyetê esli yê vê domdariyê em dıkarın bı vi awayi binın ber çavan.

Ev çar salên bın rejim a Faşizm ê da, sermiyandaran bı meselên Tırkiyê, yê abori-cıvaki va serederi nekırın. Serda ji jı bo ku program a xwe bı rê bıxwın êrış ser ırışan dan ser gel. Çina karkeran û bajari yên bıçuk bın bar ê abori da pelçıqandın. Hesabê teror a abori û cıvaki iro lı pêşya rejim a Faşist e..

Nerazibun a gel, dıjiti yên nav sermiyandaran tuj dıke û ewan dıtırsin e Nerazibun ku bızvıre aksiyon ê, xısyet û ber ê domdari ya jı hev-vebun ê yê bıghure. Lê cıvat hê nehatye vê nıqtê. Ev rewş a xısyetê domdari ya jı hev-vebunê evan dıde ber çavan: Tırkiyê iro dı nav, çuyin û hatınên siyasi, keysên jı bo xebatên siyasi (çıqas teng û kot beji) da derbas dıbe. Teror û zılm a lı ser hêz ên şoreşvan yên komünist sıvık nebuye. Çina karker daxwez û gotın ên xwe nıkarın eşkere bıkın. Lê jı bo darıvandın a van dexwaze û gotınan rê ya hın fırsendan heye. Berbı guhurandın a hewa yê û jı hev-vebun a Faşizm ê va tevayi, der û dor ên Finans-sermiyandari ya here paşveru û here har ji, bo sıst kırın û seknandın a vê çuyin ê dıxebıtın.

Dı dem a lı hevhatın a MESS'ê da, sermiyandar dıtırsın ku nerazibun a gel bızvıre û bıbe hereket. Jı bo vê yekê vê dawi yê da, dıji hêzên şoreşger êrışên çav-sor destpêkır. Ev êrışana berbı *Dengê Karkeran (İşçinin Sesi)* ji hatın. Belê, Faşizm jıhev-vedıbe. Lê dest gırani ya Komar ê tım lı ser hêzên şoreşger hebun a xwe nişan dıde.

Dı nav vê rewşê da, hebun a dıjiti yê, dı nav gelek siyasetan da dıbe sebeb ê hevketınan. Yên ku him ê wan ên ideolojik jar ın, û nıkarın siyaseteke serbıxwe bıgihijinın rê ya wan tê xıtımandın. Dı nav navhevbun a şoreşger da, gırani ya bajari yên bıçuk, bêheduriyên nav tevgêr ê û hwd. gele tevgeran dıxwe nav hewak e bêguma û tari.

Hınek tevgêr bı sloganan û gotın ên dırıst ên gelemperi jı jiyan ê dıqetin ın û lı ser hev dıbêjın û bı wi awayi dıxwezın xwe jı bêgumaniyê xılas bıkın.

Hınek ceryan ên şoreşvani yên bajari yên bıçuk ji, çuyin-hatın ên ku lı ser axa siyasi ên iroyin va hatye kıfş kırın nabinın û 'hebun'ê "Jı dogmatizm ê qetandın" dıxesıbinın. Ewan berbı inkarkırın ê dıçın, jı boy vê yekê ji ev mêl, mêleke gelek bı zırar e.

Ewana jı rewşenbir ên ku sê sal û nivın bêdeng mabun re wuha dıbêjın: "Sosyal demoqrat ên 'nu' " û "Yên ku jı dem a paşveruyitiyê da serbıxweyên ku lı dereva yê şoreşvani yê mane". Lêgerina 'teori yên nu' rewşeke wuha da eleqetiya kom dıke. Pıştı helbıjartın ên 25'ê Adar ê, tevgêr a şoreşger da seknandın xwe nişan da. Dı vê rewşê de hınek nızanın çawan bıkın. Tu sebebek tuneye ku tevgêr a şoreşger ya Tırkiyê yê têkeve nav seknandın û bêmorali yê. Salên dawin de dı Tırkiyê yê de dor bı dor alternatif ên burjuvaziyê hatın cerıbandın.

Jiyanê nişanda ku, sosyal-demoqrasi ji, Faşizm ji xwıdan ê progremekê ninın ku nizam a sermiyandari ya Tırkiyê yê jı kriz ê bıfılıtinın... Sermiyandaran temsilkari ya cıvatê û fonksyon a xılaskariti ya wi bı diroki jı zuda kuta kır. Nuha vê rastiyê, dı ser him ê cerıbandın ên komasi yê da domdari (vetire) gihandın a zanebun a komasi yê em dıjin.

Lı Tırkiyê çin a karker mezın e, û ewê serê pêşta çuyin ên cıvaki bıkşine. Bê dengiti ya iroyin, bıla keseki şaş neke. Ev bêdengiti, jı bo hazırı ya qirineka mezın e. Faşizm iro sê sal û niv e êrişên abori û siyasi dıde ser çin a karker a, û gelê kedkar. Feqiriya bı milyonan merıvan jiyan a wan da xuyanê. Ne razibun a vê yekê, yê xwe geleki mezın nişan bıke. Faşizm ê bajari yê bıçık nıkarıbu hılde terki ya xwe. Bı sazkırın ên sivil va yarmeti ya komasi yê nıkarıbu hılde cem xwe. Qelıştokên taxa extari yê mezın dıbe. Partiya extari yê (ANAP) bı tenê helbıjartınek nine. Rewş a Tırkiyê yê ev yeka kevn kır.

Xeta cıvaki, abori û diroki ya Tırkiyê yê çin a sermiyandar devdıde dereva.

Meydana şert ên Tırkiyê berbı gurminiya dıçe.

Jı bo çin a karker û gelê kedkarbı tenê rê ya şoreş ê dıbe xelasi yê.. Her bere ku helbıjartın ên sermiyandaran kuta dıbın ne tenê bı objektifi lê wusa ji ev yeka yê bir û baweri ya gel de cih bıgre. Lê, mıxabun bı gelemperi tevgêr a şoreş ê naha jı meydan a tırkiye yê hê dur e. Beri her tıştı, dıvê Komünist vê rewş ê bıgunhurinın.

Dıvê em çı bıkın?

Erkên ku şert ên Tırkiye yê dıde ser mıl ên me, dıvê em bıbın seri. Jı bo vi ji, en berê em dıji hetıkandın û bêzandınan bısekının. Emê jı her awa yê hejandınan durkevın.

Çekê me yê esli, grêdan ên parti ya me ên veşari ne. Ew ku hebe, em henın. Yekitiya parti yê, ya hesini, bir û baweri ya kollektifi ya partivanan, pergal a wan, û xasmêri ya wan, jı bo roj ên pêşi ya me emniyetek e mezın e. Emê gırêdan a parti yê, ya veşari pêşve bıbın. Em imkan ên xebat a eşkere bıçuk nabinın. Jı ber ku em dıxwezın xwe bıghinın komasi ya gel. Komasi ya kedkar û çin a karker lı kube Komünist ji lı wırın. Xênci vêya buyin a parti a çini û pêşengi ya gel bê imkan e. Lê em xeya dawiyê dıji pêvabuyin ên demoqrasi ya sermiyandari yê nın. Ger Komar a sermiyandaran ney jıhevbun çin a karker û gel ê kedkar nıkare demoqrasi û azadi yê dıst xwe bıxe. Bı vê bir û baweri yê va emê imkan ên eşkere bıxebıtinın. Emê dengê xwe bıdın bıhistın. Çı imkan ên eşkere lı Tırkiye yê hebın emê jê istifade bıkın.

Hêzên nu, jı komasi yê bı rê ya eşkere-demoqratik va tê ıstandın. Lê meydan ên xebat a demoqratik de ideoloji ya sermiyandari yê bı hêsani dızê. Jı bo vêya emê dıjı ideoloji ya sermiyandari yê va bı her avayi tekoşin bıkın.

Lı ber me erkên çetın hene. Em bı mêrxasi têkevın nav van erkan. Yên dın ê tekoşin a şoreşger yê nişani me û nişani komasi yê bıke. Rojên pêş me yê ewana ye ku jı bo wan rojan tekoşin dıdın.

PKT-Dengê Karkeran
Pırtıka Büro ya Jorin
1 Heziran 1984

Six Bells kömür ocaklarına dayanışma ziyareti yaptık

Grevci maden işçileriyle sohbet

Britanya'da maden işçileri grevi 19. haftasını doldurdu. Maden işçileri azim, kararlılık ve inatla direniyorlar. Son olarak liman işçilerinin de çalışmayı durdurmaları olayları iyice alevlendirdi.

İşveren ve hükümet sözcüleri bir yandan işçileri "olağanüstü hal" ilan etmekle tehdit ederken, öte yandan grevin kazanmakta olduğu destekten ve böyle önlemlerin işçilerde biriken kızgınlığı alevlendireceğinden çekinip, geri çekiliyorlar. Grevin henüz nasıl sonuçlanacağı ufukta tam belirmiş değil. Ama ne olursa olsun işçilerin bu grevden çıkaracakları çok önemli dersler olduğu ortadadır.

Grevin 18. haftasında, Maden İşçileri Sendikası'nın Güney Galler bölgesinde oluşturduğu grevci işçilere "Yiyecek Dağıtımı Koordinasyonu" Sekreteri Jim Watkins'in davetlisi olarak, Six Bells kömür ocaklarını ziyarete gittik. Grevdeki işçilerle sohbet ettik, Six Bells işçilerine kebap dağıtımı yaptık.

Six Bells köyü girişinde bizleri karşılayan Jim Watkins bize köy hakkında kısaca bilgi verdi.

Güney Galler endüstrinin yoğun olduğu bir bölge. Geniş maden yatakları var. Maden ocaklarının büyük bir kısmı buralarda toplanmış. Six Bells bu bölgede ufak bir köy. Zamanında maden ocaklarında 2500 işçi çalışıyormuş. Ocakların çoğunu kapatmışlar. Şimdi 500 işçisiyle tek bir ocak kalmış. Jim Watkins, genç ve yeni işçi alınmadığını, yaşlananları emekli yapıp kalan bu ocağı da kapatmak istedikleri söyledi. Ocakların kapatılması sonucunda köyün %30'u işsiz kalmış.

Madenciler zaten militandırlar ama bu bölgedeki madenciler özel olarak da militanlıklarıyla tanınmış. Six Bells'de çalışan işçilerin hepsi Yorkshire bölgesinde kapatılacak olan ocaklardan atılacak işçileri desteklemek üzere grevdeler. Köyün hemen hemen tüm sakinleri grevcileri destekliyor.

Tüm öteki bölgelerde olduğu gibi Maden İşçileri Sendikası bu bölgede de yiyecek merkezleri kurmuş. Jim Watkins bizi Six Bells'in "yiyecek merkezi" yöneticisi Beryl Fury ile tanıştırdı.

Beryl Fury, yiyecek fonuna sürekli yardım toplandığını, bunun için gönüllü birlikler kurulduğunu söyledi. Her iki haftada bir yiyecek fonundan 8.000 işçi ailesine yiyecek servisi yapılıyor. Bu merkezlerde çok sayıda kadın gönüllü olarak çalışıyor.

Beryl Fury ve Jim Watkins'le grevin gidişi üstüne konuştuk. Sorularımıza verdikleri yanıtlar gerçekten çok öğretici yanlar taşıyordu. Önce Beryl Fury'e sorduk:

SORU: Burada bir grev fonunuz ve yiyecek merkeziniz var. Grev başladığından bu yana hangi örgütlerden yardım alıyorsunuz?

YANIT: Daha çok belediyelerden, İşçi Partisi'nin eylem guruplarından, genç liberallerden destek alıyoruz. Norveç, Finlandiya, Danimarka ve Türkiyeli genç işçiler, Londra, Exeter, Bridgewater, Plymouth, Exsmith'de kurulan gönüllü örgütler ve ülkenin öteki işçi belediyeleri fonu destekliyorlar.

SORU: Grevdeki işçiler para alıyorlar mı?

YANIT: Evli değilse almıyor. İki çocuklu ve evli bir işçi İşsizlik Sigortası'ndan 20 pound (yaklaşık 10.000 Türk lirası — *İşçinin Sesi)* alıyor. Bunun 6 poundunu her hafta elektrik parası olarak ödemek zorunda. Ödemezse elektriği kesiliyor. Geriye kalan 14 poundla da kendisini, karısını ve çocuklarını geçindirmek zorunda. Çoğu günde bir öğün ve genellikle yalnızca akşam yemekleri yiyorlar.

SORU: Bu zorluklara rağmen grevi başarıya götürmek için işçiler çok kararlılar, değil mi?

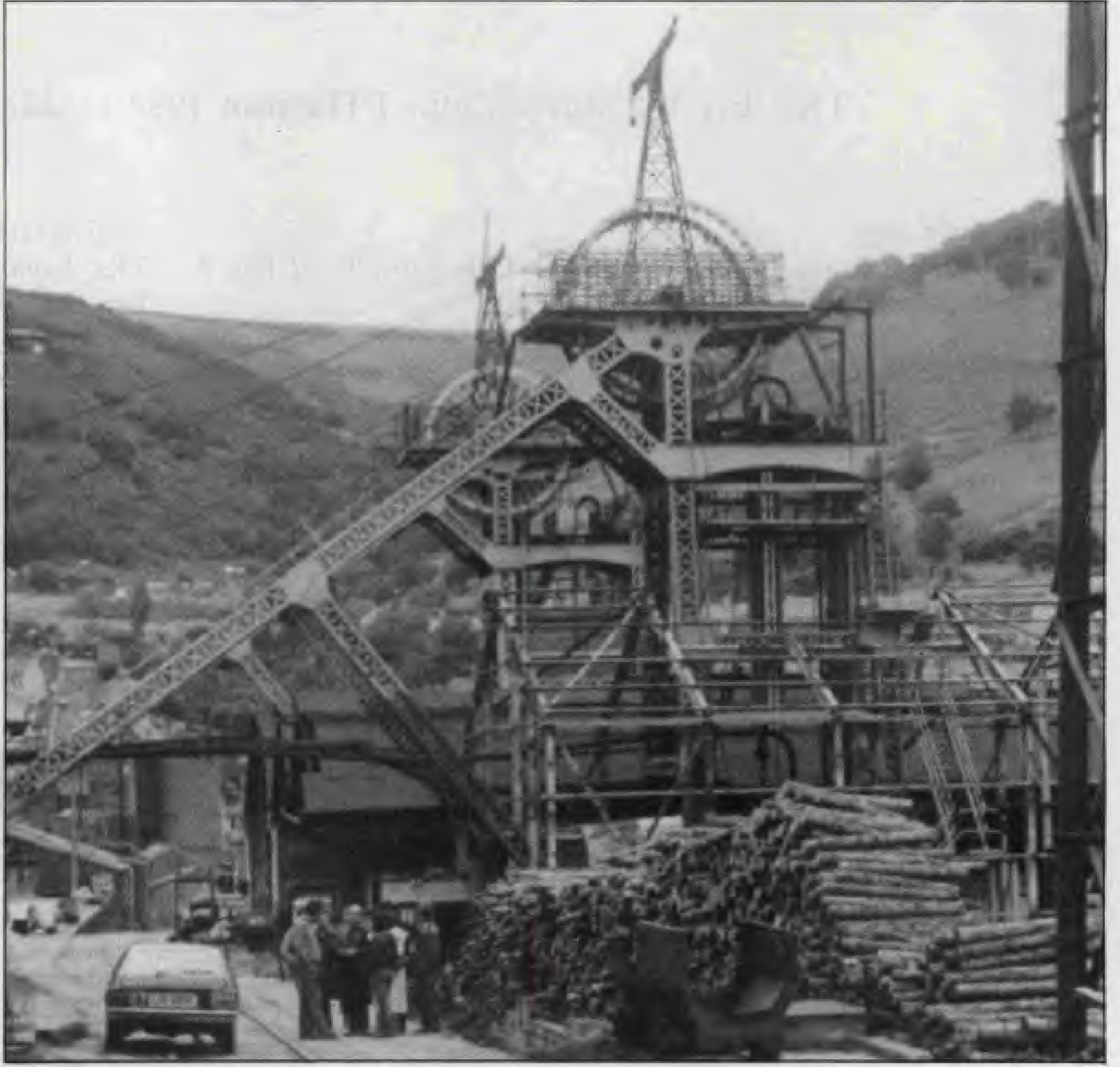
YANIT: Kararlılıkları her geçen gün daha da yükseliyor. 18 haftadır grevdeler. Grevin ilk gününde bu soruyu bize sorsaydınız, dayanamayacağımızı söyleyebilirdik. Ama artık hiçbir biçimde geriye dönemeyiz. Çok şey kaybettik. İleri gitmek zorundayız. Görüyorsunuz, ocaklarımızı kapatırlarsa çocuklarımız işsiz kalacak. Bu ocaklar onların işle olan tek bağlantısı. Ocakları kapatmaları demek çocuklarımızın geleceğini ellerinden almaları demektir. Onları kapının önüne koyacaklar. Bunu yapmalarına izin vermeyeceğiz.

SORU: Grev başladığından bu yana köyün durumunu biraz anlatır mısınız?

YANIT: 12 dükkan kapandı. İnsanlar başka yerlere göç etti. İş yok, bu nedenle de gelecek yok. Çocuklarımız okulu bıraktılar, etrafta ne yapacaklarını bilmez bir şekilde dolanıp duruyorlar. İşin acı tarafı şu ki, köyün biraz ilerisinde zengin maden köyleri bulundu. Bizim köyü öldürdüler, ama 12 mil ötede kömürü başka bir ocaktan çıkarıyorlar. Bu, ocağımızın "ekonomik olmadığı" iddiasının doğru olmadığını gösteriyor. Böyle bir köyde bir ocak köyün kalbidir. Benim babam ocakta çalıştı. Büyükbabam ocakta çalıştı. Babam ve büyükbabam orada öldüler. Ocak bizim hayatımızdır, kültürümüzdür. Ocağımızı kapatırlarsa, köyün kalbi durur. Bütün öteki ufak alanlara kan dolaşımı durur. Örneğin kerestesinden yararlandığımız ormancılık ölür gider. Burası endüstriyel bir çöl olur. Hiçbir şey kalmaz. Bunu yapmalarına izin vermeyeceğiz. Bu kadar basit.

Beryl Fury'nin bu sözlerinden sonra Jim Watkins şunları söyledi:

Bu kavgada kadınlar birçok durumda mükemmeldi. Seçim yapmak zor, ama bana sorarsanız, kadınların erkeklerden çok daha kararlı olduğunu söylerim. Gerçekten mükemmel savaşıyorlar. Çünkü bu yalnızca madencilerin grevi değil. Birçok insan bu grevi yalnızca madencilerin grevi gibi görüyor. Tabii ki madencilerin grevi ama yalnızca onların değil. Ne yazık ki bazıları bunu görmüyor. Ama ben öyle olduğunu düşünüyorum.

500 maden işçisinin grevde olduğu Six Bells kömür ocağından bir görüntü

SORU: Televizyonda bazı sendika temsilcileriyle bir röportaj vardı. Temsilciler *Guardian* editörü ve *Daily Mail* sözcüleriyle görüştüler. Grevin basında doğru yansıtılmadığını söylüyorlardı. Basının greve yanaşımı hakkındaki düşüncelerinizi söyler misiniz?

YANIT: Önce şunu hatırlamalısınız. Bir kez aldığınız gazete çok uluslu tekellere aittir. Maxwell bir gurup gazeteyi yeniden satın alıyor. Hepimiz biliyoruz ki, gazetelerin sahipleri çok uluslu tekeller ve zengin insanlardır. Olayları nasıl istiyorlarsa öyle anlatıyorlar. Birkaç gazete var, örneğin *Sun* gibi. *Sun* yalnızca kesekağıdı olmaya ve ateşte yakılmaya layıktır. İçinde tek bir doğru yok. Herşey tek yanlı. Hükümetin yanında. Bu bütün gazeteler için söylenebilir. Belki doğruları öğrenebileceğiniz *Morning Star'ı* ve bir iki gazeteyi bunun dışında tutabiliriz.

Televizyona bakın. Aynı durum orada da söz konusu. Televizyonda da ne göstermek istiyorlarsa onu gösteriyorlar. Birkaç hafta önce Reading'de bir toplantı vardı... Odanın ortasında oturan bir kadın yerel radyo istasyonu için notlar alıyordu... Kadın orada onbeş yirmi dakika oturdu... Herşeyi yazdı, herşeyi kaydetti... Ben şöyle bir ikazda bulundum: Radyonuzda bu akşam ya da yarın yayın yaptığınızda şunu garanti edebilirim ki, bu habere üç ya da beş dakikalık bir yer vereceksiniz... Genç kadını suçlamıyorum. Ama notlarını alıp geriye döndüğünde kayıt odasında biri alınan notları parçalara ayıracak, parçaları birleştirecek ve ortaya tamamıyla farklı bir haber çıkacak.

Aynı şey televizyonda da oluyor... Gereksinim duymadıkları parçaları kesiyorlar, sonra yeniden birleştiriyorlar ve olayları gerçekte olduğundan tamamıyla farklı gösteriyorlar. Parçaları birbirine yapıştırıp, ne isterlerse onu gösteriyorlar.

İki hafta önce televizyon muhabirleri ve gazetecilerle karşılaştık. Kameraları grev gözcülerinin tarafına koyup, polisleri filme almıyorlar, polisin durduğu tarafta durup grev gözcülerini çekiyorlar. Kendilerinden öyle yapmaları istenmiş. Bunu bize söylediler...

SORU: Belirttiğimiz gibi olayları doğru biçimiyle basından öğrenmek oldukça zor. Polisle olan çatışmalarda bugüne kadar kaç kişinin tutuklandığını ve yaralandığını söyleyebilir misiniz?

YANIT: Binlerce yaralı olduğunu sanıyorum. Bugün bizim ülkemizde polis, Güney Amerika'daki polis devletlerinin yaptığı aynı şeyleri yapıyor... Yapabilecekleri herşeyi yaptılar. Örneğin şöyle durumlar oldu: Nottingham'a insan göndermek için otobüs kiralamak gerekti... Her zaman kullandığımız otobüsün şoförü bize telefon ederek otobüsü garajdan çıkarırsa polisin kendisini tutuklayacağını söylediğini söyledi... Her şoför tutuklanacağından korkuyor... Otobüsleri tuttuk ve Nottingham'a doğru yola çıktık. Bu defa polisler otoyolda durdurdular ve otobüslerin kontak anahtarlarını aldılar. Sözde burası demokratik bir ülke...

SORU: Britanya başbakanı Thatcher ekonomiye ve işlere zarar verenlerin grevdeki işçiler olduğunu söyledi. Bunu söyledikten sonra olağanüstü önlemlerin alınabileceğini açık etti. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

YANIT: Askerler, askerler. Olağanüstü durum. Bu onun son kartıdır. Bunu yapabilir, ama eğer bu kartı oynarsa, ki bu benim görüşüm, bizim lehimize olur. Şimdi sendikalara bağlı öteki insanlardan tepki geliyor... Polisi çağırdı... Polis güçlerini arttırdı, şimdi orduyu çağırıyor. Önce polisi yanına aldı, şimdi orduya ihtiyaç duyuyor... Ordu, oynayacağı son karttır. Ümid ederim,

Aşağıdaki fotoğraflarda, sorularımızı yanıtlayan Jim Watkins, Beryl Fury ve Dorothy Phillips görülüyor.

orduyu kullansın. Yine bizim lehimize olacak. Ondan sonraki kapı iç savaştır.

SORU: Bu grevi daha önceki grevle karşılaştırır mısınız? Heath Hükümeti dönemiydi. O zaman da orduyu kullanmışlardı.

YANIT: 1973-1974... Büyük fark şudur. Söylenenin tersine, bu grev ücretler üstüne bir grev değildir, grev işsizliğe karşıdır. En büyük fark budur. İş yoksa ikiyüz, beşyüz, bin pound üstüne tartış, ne yazar... İş, sahip olman gereken en temel şeydir. Bu grev işsizliğe karşıdır. İşçilerin temel varlık koşuluyla ilgilidir. ...

SORU: İşsizliğe karşı savaşın dışında başka ne gibi istemleriniz var? Ulusal Kömür İşletmelerine göre, ocaklar ekonomik olmadığı için kapatılıyormuş! Ne diyorsunuz? Endüstriye yeni teknoloji girmesi konusunda ne düşünüyorsunuz?

YANIT: Grev işsizliğe karşı başladı. Ama bunun yanında haftalık 4 gün çalışma, fazla mesainin yasaklanması, ücret artışı istemlerimiz de var. Ayrıca endüstriye yatırım yapılmasını da istiyoruz. Bu istemler kasımdaki görüşmelerde dikkate alınacak. Uzun süredir grevdeyiz. Savaşımın ulaştığı bu noktadan geri dönemeyiz. Tam olarak başarıya ulaşmak için savaşıyoruz.

Ocakların sayısı giderek korkutucu bir biçimde azalıyor. Yalnızca bir alternatifleri var. İşçileri işten atmak. Diyecekler ki, çok özür dileriz, pazarlar ekonomik değil, biz öyle olacağını sanıyorduk, ama olmadı, hesaplayamadık, diyecekler.

Önceden çok uzun saatler çalışıyorduk. Yeni teknoloji geldi, saatler kısaldı. Teknoloji insanlara toplumsal ve kültürel yaşamlarını daha iyi sürdürebilmeleri için zaman kazandırıyor. Teknoloji insanların yararınadır, bize çalışıyor. Ama insan yaşamını kolaylaştırmak için uygulanmıyor. Uygulama sonuçları iş kaybına yol açıyor, işsizliğe neden oluyor. O zaman bize karşı çalışıyor. Bizim için çalışması yolunda savaşmalıyız.

SORU: Bu ülkelerdeki öteki sendikalardan ve ülke dışından nasıl destek alıyorsunuz? Çelik işçileri grevi desteklemiş olsaydı grev daha çabuk başarıya ulaşacaktı. Bu konudaki düşünceleriniz nedir?

YANIT: Güney Galler tüm Galler'in sanayi bölgesi. Öyle bir bölge ki birşeye ihtiyacın olduğunda yardım alabiliyorsun. Bu grevde toplumsal ruh daha da yükseldi. Eskisiyle karşılaştırıldığında giderek daha çok işçi sendikal bilinç kazanıyor. 1972, 1974 grevlerinde olduğundan daha geniş bir destek var.

Hatırlıyorum, çelik işçileri ücretleri için greve çıktıklarında — grevleri ücretler üstüneydi, işsizliğe karşı değildi, fark burada — onları destekledik. Kömür ocaklarına gelen çelikleri kabul etmedik. Bir kamyon dolusu çeliği boşaltmayı reddettik. Her yerde aynı şey oldu. Ben Güney Galler için konuşabilirim. Çelik kullanmadık.

SORU: İşçi Partisi liderinin de katıldığı Durham'daki toplantıda Arthur Scargill (Ulusal Maden İşçileri Sendikası Başkanı) grevin başarıyla sürdüğünü, bu başarının gelecek seçimlerde İşçi Partisi için zaferin yolunu döşediğini söyledi ve şunları ekledi: Margaret Thatcher'dan öğrenilmesi gereken birşey vardır: Erkte kendi sınıfına ne kadar sadık olduğunu gösterdi. İşçi Partisi erke geldiğinde aynı sadakati bizim sınıfımıza göstermelidir. Bu konuda siz de aynı düşüncede misiniz?

YANIT: Doğru. Söylediğine çok yakın şeyler düşünüyorum. Konuşmanın kendisini ben okumadım. Söylediği şey şuysa ona tamamıyla katılıyorum: Konservatifler erkteyken, bugün olduğu gibi, sınıflarını temsil ediyorlar. Geçmişte İşçi Partisi'nin başarısızlıklarından biri şudur: İşçi Partisi kendi sınıflarından insanları, Torilerin temsil ettiği gibi temsil etmeyi başaramadı. Umarım gelecekte böyle olmaz. Scargill'in bunu söylediğini sanıyorum. Söylediğini henüz okumadım. Ama ne olursa olsun, benim düşüncem budur. Herhalde benim de katıldığım bu düşünceyi söylüyordu.

SORU: Grevdeki işçiler savaşımlarını genel olarak sosyalizm görüşleriyle bağlıyorlar mı? Bu konuda konuşuyorlar mı? Uzun erimde bu tür siyasal amaçları var mı?

YANIT: Tam öyle gördüklerini sanmıyorum. Bazıları konuşuyor, ama onlar çoğunlukta değil. Oturup ne yapılabileceğini araştırmak için fazla zaman ayırmıyorlar. Örneğin poundun dolar karşısında değer kaybetmesi gibi konularla ilgilenmiyorlar. Bu önemli birşeydir. Çünkü pound doların baskısı altındadır. Bu konu televizyon ekranına gelince, bizimle ilgili değil diye düşünüyorlar. Siyasal olarak sendikal düşüncede, doğrudan düşüncede bu önemli bir unsurdur. Çünkü bugün Thatcher basınç altındadır. Parayı bankalar, borsalar denetliyor. Onlar bu konuyla çok ilgili. Burada yeniden kârlar sorununa dönüyoruz. Onların düşündüğü yalnızca kârdır. Şimdi kârlarını korumak için çareler arıyorlar. Bugün yanında duran insanlar uygulamalardan çok memnun değiller. Uygulamalarını onaylıyorlardı ve yine öyle gitsin istiyorlar. Ama gördüler ki bu o kadar kolay olmayacak. Köşeye sıkışıyorlar.

SORU: Madencilerin işçi hakları için yürüttükleri bu kararlı savaşım Türkiye işçi sınıfı açısından da öğretici yanlar taşıyor. Türkiye işçi sınıfına iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

YANIT: Hangi savaş olursa olsun yapılması gereken ilk şey, kazanmaya kararlı olmaktır... Biz bu savaşın uzun süreceğini biliyorduk. Bu nedenle yiyecek dağıtım merkezleri kurduk. Bu 1926'dan beri ikinci kez oluyor. O zaman çorba mutfakları kurmuşlar... Kazanmak zorundayız. Sonunda kazanacağımıza şüphe yok. Kazanacağız, ama biraz uzun sürecek. Kararlılık herşeyin başı. Sırtınız duvara dayandığı zaman, yalnızca bir yol vardır, ileri gitmek. Şimdi bizim sırtımız duvara dayalı. Bu toplumda bunu görüyoruz. İnanıyorum ki Türkiye'de de böyledir. Bu topluluk şunu görüyor ki, iş olmadığı zaman ve de kültürünüzü de elinizden aldıkları zaman, varlığınızı elinizden alıyorlar... Gördüğünüz gibi çok şey istemiyoruz. Hiçbir zaman çok şeyimiz olmadı. Tüm istediğimiz iş, ailemizi geçindirmek için akla uygun bir para, yolda onurla ve başı dik yürümektir. Bunları bizden hiçbir şekilde alamayacaklar. Çünkü en sonuna kadar savaşacağız. Ve başkanımızın söylediği gibi... işe geri dönmeden önce şunu iyi kavramalıyız. Hiçbir biçimde geri dönemeyiz. Bu amaçlara ulaşmak için elimizde ne olanak varsa hepsini kullanmaya niyetliyiz.

Eminim ki Türkiye'de halk da aynı kararlılıkla yürürse, kesinlikle kazanacaktır.

Jim Watkins'e teşekkür ettik. Günün akşamı kebap dağıtımı sırasında toplanan 300'e yakın işçiyle sohbetimizi sürdürdük. Hepsi de çok kararlı idiler. Aralarında komşu köylerden gelen Dorothy Phillips ve eşi Bert Phillips de vardı. Onlarla da sohbet ettik.

Dorothy Phillips Newbridge'de kurulan "Kadınlar Dayanışma Gurubu"nun sekreteri. Bert Phillips emekli bir maden işçisi.

Bert Phillips, Newbridge'deki kömür ocağında 45 yıl çalışmış. Kalp çarpıntısı geçirdiği için bir süre işten ayrılmış. İyileşince aynı işe geri almamışlar. Ocağın iş kazaları servisinde çalışmaya başlamış. Ocakta her gün üç kişinin kaza geçirdiğini ve gerekli tedavi masraflarının çok altında tedavi ücretleri ödendiğini söyledi. Ücretlerin çok düşük olduğunu, kendisinin haftada 72 pound aldığını söyledi. 42 yıllık işçiyim, insana ufak bir kağıt parçasıyla teşekkür ediyorlar ve gülünç düzeyde bir ücret ödüyorlar, dedi. İşçilerin 65 yaşından sonra aldıkları asgari emeklilik ücreti haftada 11 pound 24 pence'miş.

Dorothy Phillips Newbridge'de kurulan "Yiyecek Merkezi"nde 8 kadının gönüllü olarak çalıştığını, nöbetleşe yemek yaptıklarını, hergün 120 işçiye yemek çıkardıklarını söyledi.

Sohbetimiz sırasında Dorothy Phillips ve eşine de bazı sorular yöneltik. Sorularımızı şöyle yanıtladılar:

SORU: Ulusal Kömür İşletmeleri, "ekonomik olmayan ocakları kapatıyoruz" diyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

YANIT: Bu yapmaya çalıştıkları manevradır. Gerçekte ekonomik olanları da kapatıyorlar. Çünkü ocakları tek bir merkezde toplamaya çalışıyorlar. Ocakları merkezileştirip, özel şirketlere satarak kâr elde etmeyi düşünüyorlar. Ama bunun toplumsal sonucu, 3-5 yıl içinde 72.800 işçinin işsiz kalmasıdır.

SORU: Madenciler demokratik hakları için özverili ve kararlı bir savaşım yürütüyorlar. Giderek öteki işçilerden ve halktan da daha çok destek alıyorlar. Grevin başarısı üstüne düşünceleriniz nedir?

YANIT: Bizim kaybedeceğimiz hiçbir şeyimiz yok. Hükümet her zaman yaptığı gibi işçiler arasına rekabet sokarak "böl ve yönet" siyaseti izliyor. Tüm işçiler grevi başından beri desteklemiş olsalardı, şimdiye kadar çoktan bitmişti.

1947 öncesi işçi sınıfının durumu çok kötüydü. 1947'den sonra yavaş yavaş düzeldi. Savaşarak haklarımızı aldık. Şimdi birer birer geri almaya çalışıyorlar. Bizi Viktorya dönemine geri döndürmeye çalışıyorlar.

Diyorlar ki, ülkemiz bir zamanlar büyüktü, zengindi. Biz o büyüklüğün, zenginliğin ne pahasına kazanıldığını biliyoruz. Onun altında sömürgecilik yatıyordu. Gittikleri yerde oradaki halkı, işçi sınıfını ezdiler. Biz nerede olursa olsun halkı, işçiyi ezerek kazanılan zenginliği istemiyoruz. Sosyalistler halktan yana olmalıdırlar. Paraları, kârları bizim üstümüzden kazanıyorlar. Biz üretiyoruz. Üretim araçları işçi sınıfının ellerinde olmalıdır.

SORU: Basında grevi yeteri kadar yansıtmıyorlar. Ya da istedikleri yönleriyle yansıtıyorlar. Basının bu tutumu üstüne gözlemlerinizi anlatır mısınız?

YANIT: Olaylar Polonya'da olduğu zaman televizyonda Lech Walesa'yı bol bol gösterdiler. Bir gün yoktu ki oradaki olaylar basında yer almasın. Komünizme ve komünist hükümetlere karşı oldukları için Walesa'yı bol bol desteklediler. Ama öteki ülkelerde, örneğin Türkiye'de o kadar olay oldu, hiçbirine yer vermediler. Çünkü Türkiye'deki faşist rejimden yanadırlar. İstemiyorlar ki orada demokratik hakları için savaşan insanlar ekranlarda görünsün.

Size basının tutumunu somut bir örnekle açıklayayım. Bir fabrika önünde grev gözcüleriyle birlikteydik. Basından iki kameracı fotoğraf çekmek istedi. Biz de neşeyle gülerek kameranın ta içine baktık. Kameracı "ciddi olun" dedi. Ben hemen sezdim. Yanımdaki kızlara "gülün" dedim. Gülerek ama kararlı "kazanacağız, kazanacağız, kazanacağız" şarkısını söylemeye başladık. Bu kameracının hiç hoşuna gitmedi.

SORU: Grevcilerin ve işçilerin her toplantısı, her yürüyüşü, her gösterisinde işçi sayısının iki katı kadar polis var. İşçilere sürekli olarak saldırıyorlar. Ne diyorsunuz?

YANIT: Grev başladığından bu yana 6000 kişi tutuklandı. 400-500 civarında yaralı var ve iki grev gözcüsü öldürüldü.

Sendika grev sözcüsü olarak her fabrikanın önüne iki adam koymayı kararlaştırdı. Sivil altı adama karşı, coplar, kalkanlar, kasklarla silahlanmış 20 polis diktiler. Polis saldırınca kendimizi korumak zorundayız.

Bir kez grev gözcülüğünün yapıldığı fabrikanın önündeydim. Çelik yüklü kamyonların fabrikaya girmesini engellemek için kadınlar yollara oturmuştu. Aralarında ben de vardım. Orada bizim yerimize erkekler olsaydı, hiç çekinmez, arabalarını üstlerine sürüp ezer geçerlerdi. Kadın olduğumuz için birşey yapamadılar ama kaybedeceklerini düşündükleri anda kadınların üstüne sürmekten de bir an olsun çekinmeyeceklerdir.

Polisler özel olarak eğitilmişler. Toplumda onlara saygınlık kazandırmak için herşeyi yapıyorlar. Özellikle grevden bu yana üstünde mavi üniforma gördüğüm herkesten nefret ediyorum. Polise karşı hiçbir saygım kalmadı.

Bir de tutmuşlar, hür, demokratik bir ülke olduğumuzu söylüyorlar. Bu grev pek de öyle olmadığını gösterdi. Demokratik bir ülkede bu olanlar olmaz.

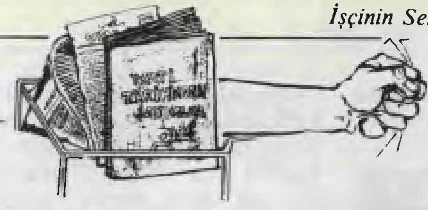
Dorothy ve Bert Phillips sözlerini, bizleri 18 Ağustos'ta yapılacak ve tüm vadiyi boydan boya aşacak olan yürüyüşe çağırarak bitirdiler. Biz de folklor gurubuyla katılacağımızı söyledik.

1840'larda aynı vadideki büyük bir yürüyüşün geleneğine dayanılarak yapılacak yürüyüşün adı "Charters March". O dönemde sağnak halinde yağan yağmura rağmen binlerce kişinin katıldığı yürüyüş, halk temsilcilerinin de parlamentoya katılma hakkını kazanmak için yapılmış. Çünkü o güne kadar parlamentoya yalnızca mülk sahibi olanların katılma hakkı varmış. Bugün yürüyüş, madenciler grevini başarıya ulaştırmak için yapılıyor.

Dorothy Phillips bunları anlattıktan sonra şöyle dedi: "Yıllarca savaştık ve savaşıyoruz. Haklarımızı elimizden almaya çalışıyorlar. Ama savaşımı sürdüreceğiz. Kaybedecek hiçbir şeyimiz yok."

Gerçekten de yok. Ama kazanacakları çok şey var.

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

Emperyalizm ve faşizm üstüne partinin hazırladığı yazının bir bölümünü yayınlıyoruz.

Savaş ve devrim üstüne

İLK SÖZ

Sermayedar düzeni otuz kırk yıldan beri serbest rekabetçiliği bırakarak inhisarcılığa geçti. Büyük inhisarcı şirketler dünyayı aralarında bölüşmek için çatıştılar. Bu çatışmaya, inhisarcı sermaye ile kaynaşmış olan, emperyalist kodaman devletler de karıştı. En sonunda, başka çıkar yol bulamayan kodaman emperyalistler, dünyayı zorla paylaşmak için birbirlerinin boğazlarına atıldılar. Bundan, dört yıl süren ve 30 milyon gürbüz emekçiyi insanlıktan çıkaran 1914-1918 cihan harbı patladı.

Fakat cihan emperyalist harbı, sermayedar düzeninin iç zıddıyetlerini, azaltmak şöyle dursun, yüzlerce misli müthişleştirdi. Kodaman emperyalist gurupları "Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan oldu"lar: Dünyada yeni yeni pazarları çapul etmek isteyen emperyalistler, ellerindeki eski pazarların daraldığını gördüler. Dünyanın altıda birinde muzaffer **Sosyalist Sovyet Cümhuriyetleri Birliği** kuruldu. Müstemleke ve yarı müstemleke memleketler emperyalist ana vatanlarına karşı **milli kurtuluş** kavgasına giriştiler. Makineleşen kavumler, müstakilleşen milletler **otarşi** dedikleri (kendi yağıle kavrulma) siyasetini tutturarak mevcut gümrük zorluklarını gümrük muharebesi şeklinde şiddetlendirdiler. Sürüm zorluğuna karşı tatbik edilen **rasyonalizasyon** (istihsali makulleştirme) siyaseti, sermayedarlık altında, bir taraftan orta sınıfların proleterleşmesini çabuklaştırırken, öte taraftan; proleterlerin soyulmalarını artırdı, satın alma kabiliyetlerini eksiltti. Harpten sonra **standarizasyon** (sıra malı çıkarma) usulü sayesinde ziraate de dal budak salan mali sermaye ve bankalar; köylülüğün de büsbütün kolunu kanadını kırdı, alım kudretini sıfıra düşürdü ve ilah...

İşte, bütün bu sebeplerden cihan harbının kışırttığı ve artırdığı bu tezatlardan, sermayedarlık düzeninin başına cihan harbından daha katmerli bir belâ sarıldı; daha doğrusu, sermayedar rejimini, evvelce nöbet nöbet sarsan **buhranlar,** şimdi yatalak hale getirmiş; **Sermayedarlığın umumi buhran devresini** açmıştı.

Sermayedarlığın cihan harbı, sermayedarlığın umumi buhranını getirdi. Sermayedarlığın umumî ve daimî buhran devresi ayni zamanda **cihan inkılâpları** devri oldu. Onun için harp sonrası denilen ve 1918 den bugüne kadar geçen 15-16 yıllık zaman inkılâplar bakımından, yani cihan inkılâbının gidişine göre, üç safhaya ayrılmıştı: Birinci safha, 1918 den 1923e kadar geçen beş yıl, cihan harbı arkasından başlayan büyük kütle hareketleri, isyanlar, inkılâplar ve ihtilaller safhası oldu; ikinci safha 1923ten 1929a kadar geçen altı yıl içinde, sermayedarlık bir az gelişir gibi oldu, buna sermayedarlığın — "istikrar — ı değil de — izafi bir "istikrarlaşma" devresi denildi. Bu ikinci devir, kısmi, gel geç ve sözde bir istikrardı. Gerçi sermayedarlık harp ve ihtilâllerle açılan yaralarının üstünü kapatmıştı, hatta tekniği (makineleri) harp öncesindekinin üç misline çıkarmıştı, amma bu tekniğin üçte ikisi işlemez bir halde kalmıştı. Demek, bütün dünyadaki hain sosyalistlerin "teşkilatlı sermayedarlık", "emperyalizm üstüne emperyalizm" diye alkışladıkları, hatta komunist fırkalarında bile bir takım sağcı oportunistlerin (uzlaşıcıların) göz dağı yapmak istedikleri bu sözde ve gel geç istikrarlaşma devri, sermayedarlığın eski yarasını kankıranlaştırmaktan başka bir şeye yaramayan kötü bir kabuktan başka bir şey değildi.

O zaman bunun böyle olduğunu, görünüşe aldanmamak lâzım geldiğini, sermayedarlığın bu sözde ve gel geç istikrarlaşma ve gelişme devrinden sonra, **daha** kocaman, daha içinden çıkılmaz bir buhrana doğru çekinilmezcesine yuvarlandığını söyleyen ve kararlayan yalnız üçüncü **Komunist Enternasyonalı** idi. Neticede kim haklı çıktı? Komunist Enternasyonalımı, yoksa hain sosyalistlerle oportunistlermi? Elbette Komunist Enternasyonalı. 1929 sonlarında, bütün dünya sermayedarlarının ağızlarının suyunu akıtan ve sermaye uşağı 'hain sosyalistlerle oportunistlere ekşi ekşi geviş getirten amerikan refahı, zenginlik ve bolluğu (Americain prosperity) "nazariye" si Nevyork kırahı ile birlikte topu atar atmaz, ikinci istikrarlaşma devrinin hapı yuttuğunu, artık dost da anlamış, düşman da anlamıştı.

Komunist Enternasyonalının önceden gördüğü ve bildirdiği harp sonrasının üçüncü safhası, **cihan buhranı** devri, tam dört buçuk yıldır ortalığı kasup kavuruyor. Bu son cihan buhranı sermayedarlığı nereye götürüyor? Buhranın geleceğini önceden haber veren Komunist Enternasyonalı, bize onun nereye varacağını da yüksek sesle haykırıyor. Kendi burjuvalarının kurtuluşu uğruna faşizm denilen zorba sermayedarlığa çanak açan, emperyalizm ile yeni yeni "mukaddes ittifak"lara girişen hain sosyalistlere, ve hatta şimdilik ya çanlarına ot tıkanan veya başka perdeden zırlayan oportunist (uzlaşıcı)lara göre "sulh"a ve "müsalemete" (dirlik düzenlik); fakat, Komunist Enternasyonalına göre: "harb"e ve "ihtilâl"e! "Her ân iktisadî buhranın siyasî buhrana inkılâb etmesini bekleyin" demekle, Komünist Enternasyonalı, harp ve ihtilâl arefesindeyiz, kulağınız tetikte de ve gözünüz açık yatın" diyor.

Niçin ve nasıl? K.E.İ.K.sinin onüçüncü plenumunda (geniş toplantısında) kabul edilen "faşizm harp ve inkılâp" hakkındaki karar suretleri bize açıkça bunu izah ediyor.

Kapitalizmin Buhranı

Sermayedarlık oldu olasıya anarşik (kargaşalıklı) ve plansız bir düzendir. Sermayedarlık en sapasağlam devirlerinde, hatta doğarken bile bir ayarda gitmez, zaman zaman **"fazla istihsal,,** buhranlarile sarsıldı. Fakat Marksın pek güzel gösterdiği gibi, bu "fazla istihsal" mutlak değil izafî idi. Yani ortada hakikaten insanların ihtiyacından "fazla" bir şey yoktu. Sadece, bir taraftan istihsal, cemiyetteki gerçek ihtiyaçlara göre ve planla yapılmadığı ve diğer taraftan, gerçekten ihtiyacı olanlar (geniş çalışkan tabakalar) istihsalden istedikleri payı alabilecek kudretten her gün biraz daha düşürüldükleri için "fazla istihsal" demek buhran demek oluyordu. Bu yüzden, Marks ve Engelsin kanunlarını buldukları sermayedarlık inkişafı, daima, her onbeş yılda bir kerre buhrana düşer. Metaların fiatları alçalır, işsizlik artar, bir kısım fabrika ve imalâthaneler işleyemez bir hale gelir, işleyenler de ameleyi şiddetle soyar; buhranda eski ve geri teknikli (istihsal vasıtaları ileri ve yeni olmayan) işletmeler (fabrika ve imalâthaneler) iflâsa oğrar; alçalan fiyatlara uygun maliyet fiyatiyle mal istihsal edebilen yeni istihsal alet ve usulleri bulunur; eskisinden daha büyük sermayelerle daha bol yeni bir istihsal alet ve usulleri bulunur; eskisinden daha büyük sermayelerle daha bol yeni bir istihsal tekrar başlar; buhran geçerdi.. Fakat, beş on sene sonra evvelkinden daha büyük başka bir buhrana gitmek şartile.. Heman cihan harbına kadar, sermayedarlık hep böyle siklik, dönüp dolaşıcı bir buhran, bir refah nöbetleri yaşardı.

Harp sonrası ile birlikte sermayedarlık artık umumî buhran çağına girdi. Eskiden refah (zenginlik ve bolluk) tabiî ve buhran gayri tabiî bir hal iken, cihan harbından sonra adeta buhran tabiî ve refah gayri tabiî bir hal oldu. Bir taraftan umumî buhran derinleşirken, öte taraftan bu umumî buhranın üzerine tüy diker, tuz biber eker gibi ara sıra birer "buhran içinde buhran" veha "buhran üstüne buhran" belirmeğe başladı. Çünkü serbest rekabet devrinde buhran zamanında zaif sermayeler topu atar, kuvvetlilere yol açılır, yeniden bir inkişaf ve refah devri mümkün olurdu. Bu günkü emperyalizm devrinde ise, buna imkân yoktur. Emperyalizmde belli başlı istihsal şubelerinde asıl rolü oynayan büyük sermayeler birleşmiş, inhisarlaşmıştır. Tröstleşen, kartelleşen sermaye bir taraftan büyük bankalar, öte taraftan burjuva devlet cihazile kaynaşır. Bu sayede hem pazarları hem de iş kuvvetini inhisarı altında tutar; yani, hem pazarlarda istediği yüksek inhisarcı fiatları en son haddine kadar yükseltmek, hem de ameleleri ve emekçileri son haddine kadar işletüp soymak imkânlarını bulur. Sürüm olmadığı halde, bütün mallar satılıyormuş gibi sanayie bol kredi yağdırır; bir avuç kodaman sermayedar (malî oligarşi) istediği kanunları halka ve bütün memlekete dayatır, devlet sermayeye yardım eder, bütçe, para oyunları ile kumar oynar; sermaye doyuramadığı çalışkan kollara karşı heman derhal inhisarcı sermaye çephesini veya burjuva devletini karşı çıkarır. Koca koca sermayeler kolay kolay iflas etmeğe razı olmaz. Bu yüzden bir buhran müzminleşmesi olur.

Serbest rekabetçi sermayedarlık devrinde kitaba geçmiş başlıca buhranlar ya beş altı ay veya, nehayet, bir iki yıl sürer geçerdi. Halbuki harp sonrası, dedik, sermayedarlığın umumî buhranı halinde on beş yıldır sürüp gidiyor. Bu umumî buhranı bırakalım. Harp sonrasının üçüncü safhasına, son cihan buhranına bakalım: Cihan buhranı, öyle beş altı ay, bir sene, iki sene değil, beşinci yaşına bastığı halde hâlâ banamısın demiyor. Serbest rekabet devrinde buhranlar bir veya bir iki sermayedar memleketinde olur geçerken, son emperyalist buhranı, adı üstünde "cihan buhranı" oldu. İleri, geri, sanayici, ziraatçı, müstemleke, ana vatan bütün kapitalist dünyayi sarstı. Cihan buhranı "eşsiz ve örneksiz, zamanda ve mekânda uçsuz bucaksızdır. Sermayedar âleminin her bucağı buhranla eziliyor; buhranın ne vakıt başladığını herkes biliyor, fakat ne zaman biteceğini kimse kestiremeyor; tarihte bukadar âlemşumul, bukadar uzun bir buhran görülmemiştir.

O halde bu buhranın sonu nereye varacaktır? Evvelki klasik sermayedar buhranları gibi yeni bir refah devrinemi? Hayır. **Komunist Enternasyonalı** cevap veriyor: Buhranın sonu harp ve inkılâptır. Filhakika, klasik sermayedarlık devirlerinde bile, her iktisadi buhran, sermayedar ölkelerin iktisadi seviyeleri arasında yeni bir muvazene yarattığı için, bu ölkelerin siyasî seviye ve münasebetlerinde de yeni bir muvazeneyi icap ettirir. Her iktisadî buhrandan sonra, siyasî bir buhran, yani bir harp gelir çatardı. Fakat, bugünkü iktisadî buhranın siyasî buhrana (harp ve ihtilâle) karması, büsbütün daha hususî şartlar içinde olgunlaşıyor. Bir defa öyle, klasik sermayedarlıktaki gibi tam normal, sapasağlam bir inkişaf ve refah devrine girmek, harp sonrası sermayedarlığı için bir hayaldir. Müzmin buhran, daimî işsizler ordusu, onbeş senedenberi eksilmeyip arta gelmiştir. Onun için tam bir sermayedar refahından aş ummak, ölü gözünden yaş ummaktan farksızdır.

Lâkin, acaba, cihan buhranında tam refah olmaz demek, buhranda hiç bir suretle, her hangi bir sekme kabilinden gelişme olmaz demekmidir? Hayır. Cihan buhranından önceki istikrarlaşmaya muvakkat, gel geç diyorduk. Bu gün, hatta okadar gel geç bile olsa, bir istikrarlaşma geleceğine dair hiç bir alâmet yok. Yalnız nispi bir gelişme hali ara sıra tepe biliyor. 1933 ortalarına ve sonlarına doğru gözüken nispî gelişme gibi. Halbuki bu nispî gelişme haline biraz yakından bakalım: Nispî gelişme nasıl oldu? Oldu da ne oldu?

Evvela — Bazı sermayedar memleketlerde gözüken nispî gelişme nasıl oldu? Ya Japonyada olduğu gibi, bir çapulcu harple; yahut, Amerikada olduğu gibi malî oligarşinin (para babası bir avuç adamın) devlet eli ile çevirdikleri bir takım borsa ve para oyunları (inflâsyon v.s.) ile; fakat her iki halde de, bütün nispî gelişmeye irişen sermayedar memleketlerinde olduğu gibi, devlet bütçesini aşırı bir surette tırtıklayan, çalışkan tabakaların işletilip soyulmalarını artıran usullerle oldu. Meselâ inflâsyon (parayı zebünleştirmek) ne demektir? Küçük tasarruf sahiplerinin ellerinde avuçlarındakini aşırmaktır. Yalnız bu hal bile, bir memlekette geniş tabakalar arasında hoşnutsuzluğu yayar. Fakat bir de amele ücretlerinin düşüşü, hayat pahasının artışı, vergilerin ağırlaşması ve ilân gibi daha özlü netice ve sebepleri göz önünde tutarsak bu işin sonu nereye varır? Aşağı tabakalar, ameleler ve kölüler de, bulundukları rejimden illâlla deme, yaka silkme halinin, isyan ve ihtilâl psikolojisinin doğmasına diğilmi? Demek gözüken nispî gelişmenin esas mekanizması, yığınlar içinde ihtilâl harekâtını filizlendirmekten başka bir şey yapmaz. Harp sanayiinin ilerlemesi, harp fazla istihsali ve doğrudan doğruya harp ile elde edilen nispî gelişme ise, adıle şanıle.. Harptır. Hulâsa.. **Harp ve İhtilal Komunist Enternasyonal da bunu söylemiyormuya?**

Saniyen — nispî gelişme olduda ne oldu? Hiçtende beter. Bir kerre bu nispî gelişme kuyruklu yıldızın dünyayı ziyaretinden de kısa sürdü. 1933 ortalarında başlar gibi oldu. Bir kaç ay sonra tekrar tepesi üstü çökmeğe koyuldu. Bu çöküş 1932 deki kadar derin olmasa bile nihayet çöküş değilmidir? Başka tabirle, nispî gelişme pek ömürsüzdür, çarçabuk yeni bir çöküşe yerini bırakır. Fakat nispî gelişme sırf bu kadarla da kalsa idi yine şekerle kaymak sayılırdı. Fakat o, emperyalistler arasındaki tezatları ancak büyültmeğe yaradı. Meselâ, nispî bir gelişme ihtimali Ruzvelti kendi çağırdığı Londra konferansını tuzla buz ve maskara etmek mecburiyetinde bıraktı; ayni hulya, Japonyanın Cemiyeti Akvamdan çıkmak çığırını açmasına vesile oldu,... ve ilâh.. ve ilâh...

Devamı gelecek sayıda

"Ulusal kültür belgisi, burjuva bir sahtekarlıktır. Bizim belgimiz demokrasinin uluslararası kültürü ve dünya işçi sınıfı hareketinin kültürüdür."

"Ulusal kültür" kimin belgisidir

Bu yazıda kültür gibi alabildiğine geniş bir konuyu her yönüyle koyacak ve ele alacak değiliz. Yanlızca "ulusal kültür"ün hangi sınıfın sloganı olduğunu açıklamaya çalışacağız.

Böyle bir yazıya ihtiyaç şuradan doğdu: Küçük burjuva hareketler, oportünistler bugünlerde, sık sık, gelenek ve göreneklerimize, örf ve adetlerimize saygılı olmak, herşeyden önce de ulusal değerlerimizi korumak ve ulusal kültürümüze sahip çıkmak gibi şeylerden çok söz etmeye başladılar. Bunun için ulusal kültür sloganının ne olduğu konusunu işlemek gerekti.

Bu konuda Lenin şöyle diyor:

"Ulusal kültür sloganı (çoğu) kez Karayüzlerin ve papazların esinlettiği) bir burjuva aldatmacasıdır. Bize özgü olan slogan ise, demokrasinin ve dünya işçi hareketinin uluslararası kültürüdür." (*Sanat ve Edebiyat*, s.101.)

Yukarıdaki alıntıdan da anlaşıldığı gibi, ulusal kültür sloganı bir "burjuva aldatmacasıdır". Komünistler ulusal kültür sloganına sahip çıkmazlar.

"Burjuva milliyetçiliği ve işçi sınıfı enternasyonalizmi birbirlerine ters düşen iki slogandır. Bu sloganlar kapitalist dünyanın iki büyük sınıfına uygun gelen ve ulusal sorun planında iki farklı siyasetin (hatta iki farklı dünya anlayışının) anlatımı olan uzlaşmaz iki slogandır. Ulusal kültür sloganını savunarak, 'ulusal kültürel özerklik' denilen unsurun bütün planını ve uygulama programını bu slogan temeli üzerinde oturtarak, Bund'çular, aslında işçi çevrelerinde burjuva milliyetçiliğini yaymaktadırlar." (Lenin, *agy*, s.105)

"Ulusal kültür" sloganının anlamı, şu ya da bu aydının bu sloganı "uluslararası kültürü yayma aracı olarak yorumlama"sına veya iyi niyetine bağlı değildir. Soruna bu açıdan bakmak çocuksu bir öznelcilik olur. Bu sloganın anlamını belirleyen, sınıfların durumu ve nesnel ilişkileridir.

Lenin şunu söylüyor:

"Kim işçi sınıfına yararlı olmak istiyorsa bütün ulusların işçilerini birleştirmeli, ister 'kendi öz' burjuvazisinin, ister bir başka burjuvazinin milliyetçiliği ile, bitip tükenmeden mücadele etmelidir. Ulusal kültür sloganından yana çıkanların yeri Marksistler arasında değil, küçük burjuvazinin saflarındadır." (Lenin, *agy*, s.104)

Ulusal kültürü savunanların Marksistler arasında yeri olmadığını Lenin açıkça belirtiyor.

Her ulusal kültür, pek az gelişmiş de olsa, demokratik ve sosyalist bir kültürün unsurlarını içerir. Çünkü her ulusta sömürülen bir emekçi yığını vardır. Bu kitlenin yaşam koşulları zorunlu olarak demokratik ve sosyalist bir ideolojiyi arayacaktır. Ama her ulusta asıl ağırlıkta olan ve çoğunlukla aşırı gerici ve yobaz bir nitelik taşıyan burjuva kültürüdür. Üstelik bu kültür yalnızca "unsurlar" biçiminde değil, egemen kültür olarak yaşar. Bu bakımdan "ulusal kültür" Lenin'in deyimiyle, "genel olarak büyük toprak sahiplerinin, papazlarının ve burjuvazinin kültürüdür."

O halde komünistler insanlığın zengin kültür mirasını eleştirel bir gözle değerlendirip, olumlu yanlarını özümlemeli, bu mirasın olumsuz yanlarıyla mücadele etmelidirler.

Yine Lenin şöyle diyor:

"Milliyetçi önyargılara saplanmamış olan bir kimse, ulusların kapitalizm tarafından özümseme sürecinde, büyük bir tarihsel ilerlemeyi, Rusya benzeri geri ülkelerde olduğu gibi, dünyanın unutulmuş köşelerinde de ulusal göreneklerin yıkılmasını görmemezlikten gelemez.

"Ulusal özümlemenin kapsamından her türlü eşitsizliği çeker alırsak, geriye gerçek olan birşey kalır mı?

"Evet, kalır tabii. Ulusal engellerin kaldırılmasına, ulusal ayrımların silinmesine, ulusların birbirine benzemesine yönelik bir tarihsel eğilim kalır geriye. Her gün biraz daha güçlenen, kapitalizmin sosyalizme doğru dönüşmesinin en önemli etkenlerinden birini oluşturan bir eğilimdir bu." (Lenin, *agy*, s.107-109)

Ulusların ve dillerin eşitliğini tanımayan ve savunmayan, ulusal baskı ve eşitsizliğe karşı mücadele etmeyen bir insana Marksist denemez. Hiç kimsenin kuşkusu yoktur bundan. Ancak şundan da hiç kimsenin kuşkusu olmaması gerekir ki, bir başka ulusun Marksistini, özümseme (asimilasyon) ilericidir dediği için suçlayan sözde Marksist de, özünde basit bir küçük burjuva milliyetçisinden başka birşey değildir.

Ulusal kültürü korumak, ulusal kimliğimizi korumak sözlerinin altında saklanan şu en temel gerçeği unutuyorlar:

"Her modern ulus içinde iki ayrı ulus vardır. Burjuvazi ve proletarya. Her ulusal kültürün içinde iki ulusal kültür vardır... Ulusal kültür denen şey de her zaman egemen ulusun kültürüdür. Ulusal kültür belgisi, burjuva (ve çoğu kez Karayüzlere ve papazlara ait) bir sahtekarlıktır. Bizim belgimiz demokrasinin uluslararası kültürü ve dünya işçi sınıfı hareketinin kültürüdür." (Lenin, *agy*, c.14, s.23-32)

Bütün burjuva ve küçük burjuva milliyetçilerine karşı bizim de konumumuz budur.

Şoreşger, Hamburg

Ulusal sorun üstüne geçmişte kim ne demiş?

Geçmişi kurcalamayalım diyenler, geçmişten değil asıl bugünlerinden korkuyorlar

Değerli yoldaşlar,

Geçenlerde, bulunduğumuz yerdeki TİP sempatizanları "ulusal sorun" üstüne seminer verdiler. Biz, onların bu önemli konuda en azından geçmişin özeleştirisini yapacaklarını düşündük. Ama meğer "TİP kuruluğundan beri ulusal soruna Leninci yaklaşım içinde"ymiş. Seminerde bulunan bir arkadaş "TİP'in ilk programında Türk vatandaşı olan herkes Türktür diye yazıyor" deyince kıyamet koptu. "Yapmayın, etmeyin, şimdi olumlu bir hava var, geçmişi karıştırmayalım" dediler. Bu arada bizim menşeviklerin de 60 yıldır ulusal sorunda "doğru"(!) şeyler savunmuş olduklarını öğrendik.

Geçmişe şöyle bir bakarak, ulusal sorun üstüne kim ne demiş, belgeleriyle kısaca bir görelim:

1. Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası Programı:

Bu partinin kuruluş tarihi 22.9.1335 (1919). 1924'te fesh edilmiş. (*İlke*, cilt 2, sayı 7, 1974 Temmuz).

TİÇSF Programı'nda ulusal soruna hiç değinilmemiş.

2. Türkiye Komünist Fırkası Faaliyet Programı:

"Madde 55: A.K.H. (Amele köylü hükümeti) kesif halk kütleleri halinde yaşayan milli ekalliyetlere (Kürtler, Lazlar) mukadderatlarını serbestçe tayin etmek ve arzu ederlerse devletten ayrılmak hakkını bahşeder..." (*İşçinin Sesi*, sayı: 247, s.17)

3. Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi Programı:

Kuruluş tarihi 20.6.1946, kapatılış tarihi 16.12.1946.

Bu partinin programında "milli azınlıklar meselesi" başlığı altında şöyle deniliyor:

"T.S.E.K.P. vatandaşlar arasında hiçbir fark gözetmeksizin milli azınlıklara mensup kardeşlerimizin her hususta tam bir eşitlik dairesinde memleketin öz evlatları muamelesini görmelerini..."

Burada ulusal sorun bir azınlık sorunu olarak konmuş.

4. Vatan Partisi Programı:

Kuruluş tarihi 1954, aynı yıl kapatılmış. (*İlke*, cilt 2, sayı 7, 1974 Temmuz).

Bu partinin programında ulusal soruna hiçbir biçimde değinilmemiş.

5. Türkiye İşçi Partisi (TİP) Programı:

Kuruluş tarihi 13.2.1961, kapatılış tarihi ise 20.7.1971.

Bu partinin programında "milliyetçilik" başlığı altında ulusal soruna şöyle değinilmiş: "Türk devletine yurttaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür." (*İlke*, cilt 2, sayı 7, 1974 Temmuz)

6. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Programı:

Kuruluş tarihi 22.6.1974. Bu partinin programında ulusal sorunla ilgili hiçbir şeye rastlanmadı.

7. Türkiye Komünist Partisi 1973 atılımıyla birlikte programda ulusal soruna değinirken şu ibret verici tek yanlı mantığı buraya almakta yarar görüyorum: "Ezilen ulusun komünistleri birliği savunmalı."

Peki ama ya ezen ulusun komünisti ne yapmalı? İşte bu konuda 1973 Programı pek açık birşey söylemiyor.

Yoldaşlar, ulusal soruna bakışların geçmişte nasıl olduğunu anlatmak için kısa bir özet yapmış olduk. Sorun geçmişi kurcalamak değil, geçmişten ders çıkarmaktır. Bunu, "geçmişi kurcalamayalım" diyerek önlemeye çalışanlar" geçmişten değil asıl bugünlerinden korkuyorlar demektir.

Z. Baylan, Münih

Sınırdışı etmelere karşı kampanya yoğunlaşıyor

Londra'da basın toplantısı yapıldı

Basın toplantısında Belediye Başkanı Ken Livingstone LİB'in hazırladığı "Sınırdışı etmelere karşı kampanya raporu"nu kaynak gösterdi.

Sınırdışı etmelere karşı Büyük Londra Belediyesi Başkanı Ken Livingstone'un hazırlattırdığı bir raporun basına tanıtılması amacıyla 12 Temmuz tarihinde bir basın toplantısı yapıldı. Çeşitli gazetelerden ve televizyondan çok sayıda muhabirin izlediği basın toplantısına Ken Livingstone ve belediyenin çeşitli yöneticileri ile Londra İşçi Birliği'nin temsilcisi, Latin Amerikalı, Asya ve Afrikalı göçmen ve yabancı işçi örgütlerinin temsilcileri katıldılar.

Ken Livingstone, konuşmasında raporu tanıttı ve konunun Belediye Meclisi'nde ele alınacağını belirtti. Muhafazakâr Parti hükümetini ve bu arada İşçi Partisi'nin ve sendikaların bir bölümünün bu konuda sessiz kalmasını eleştirdi. Londra halkının çeşitli kampanyalara verdiği aktif destek, Belediye'nin birşeyler yapması gerektiğini gösteriyor dedi. Livingstone aralarında LİB'in de bulunduğu yüzü aşkın örgütün katılımıyla Paris ve Amsterdam'da düzenlenen konferanslar sonucunda benimsenen "Avrupa Göçmenler Bildirgesi"nin tüm istemlerini desteklediğini belirtti. Tüm göçmen kontrolüne karşı, kişilerin yerleşecekleri ülkeyi tümüyle serbest seçebilmesinden yana olduğunu da ekledi.

Raporda "kaçak" işçiler sorununa bir bölüm ayrılmış. Bu bölümde, geçen sonbahardan beri bu konuda kampanya yürüten LİB'in bir süre önce tüm ilerici örgüt ve kuruluşlara dağıttığı "sınırdışı etmelere karşı kampanya raporu" kaynak olarak gösteriliyor. Türkiyeli ve Kıbrıslılara karşı sürdürülen baskın, tutuklama, hapsetme ve sınırdışı etme olaylarının boyutları anlatılıyor. Belediye Başkanı'nın Meclis'e sunduğu bu belgede yer alan karar tasarısında, sınırdışı etmelerin, ailelerin birleşmesinin engellenmesinin ve süregelen polis saldırılarının kınanması, bunlara karşı Londra'da süren kampanyaların desteklenmesi, Avrupa Göçmenler Bildirgesi'nin ilkelerinin yaşama geçirilmesi için Belediye'nin tüm organlarının olanca çabayı göstermesi öngörülüyor.

Basının ilgiyle izlediği basın toplantısında LİB temsilcisi de bir konuşma yaptı. LİB temsilcisi konuşmasında "kaçak" işçi avının yalnızca birkaç kişiyi ilgilendiren bir sorun olmadığını, ev ve işyerlerine yapılan baskınların, ayrım gözetmeksizin uygulanan kimlik kontrollerinin tüm Türkiyeli ve Kıbrıslı topluluğu endişe içine ittiğini söyledi. Bu durumun göçmenler arasında içine kapanıklık, yalıtılmışlık eğilimi yarattığını, topluluklar arasında gelişmesi istenen iyi ilişkilerin önüne set çektiğini vurguladı.

Basın toplantısı, Türkiyeli ve Kıbrıslılar arasında memnunlukla karşılandı. Londra İşçi Birliği'nin sürdürdüğü kampanyanın daha büyük bir güç kazanması açısından önemli bir adım oldu. Biz LİB'in "Sınırdışı etmelere karşı kampanya raporu"nu, *Kadınların Sesi*'ni basına dağıttık. Diğer göçmen örgütlerinin temsilcileri ile de ilişkilerimizi tazeledik.

S. Cihan, Londra

Londra İşçi Birliği'nin düzenlediği Dostluk Festivalini neşeyle izleyen Türkiyeli ve Kıbrıslı işçiler

Türkiye'de ölüm orucuna giden devrimcilerle dayanışmamızı yükselttik

Dir nen devrimc tutuklularla dayanışma

Değerli yoldaşlar,
Türkiye'de ölüm orucuna giren devrimcilerle dayanışmamızı yükselttik.

Haziran'ın 12'si ve 21'inde Frankfurt'da çeşitli anti-faşist demokratik örgütlerin katıldığı iki toplantı yapıldı. Toplantılara katılan örgüt ve kişiler arasında, Avrupa Dev-Genç, DİDİF, ATİF, *Roja Welat*, *İşçinin Sesi* ve çeşitli Alman demokratları vardı. Toplantılarda ayrıntılı tartışmalar oldu, eylemlerin önemine değinildi. Toplantılar süresince, Frankfurt'ta Türk Konsolosluğu önünde birkaç hafta süreli eylemlerin gerçekleştirilmesi konusu ön plana çıktı. Bu arada DİDİF ile ATİF toplantıyı terkettiler. Toplantıda kalan örgütler eylem kararı aldılar ve konsolosluk önünde iki hafta süreli eylem koydular.

Bu eylemlere, biz de aktif olarak katıldık. *İşçinin Sesi* flaması ve çeşitli pankartlar taşıdık. Konsolosluğun önündeki alanı boş bırakmadık. Çeşitli sloganlar atıldı, gazeteler satıldı. Gelip geçenlerin dikkatini büyük ölçüde çektik. Direnişi duyurduk.

Dökülen kanların, alınan canların hesabı sorulacaktır.

Frankfurt

Dökülen kanların, alınan canların hesabını soracağız

Frankfurt'ta Türk konsolosluğu önünde yapılan gösteriden bir görüntü

